

Årsberetning 2020

Innholdsfortegnelse

Forord	3
Befolkningsutvikling	4
Økonomiske hovedtall og analyser	6
Lønn og personale	16
Sentraladministrasjonen og fellesfunksjoner	20
Sektor oppvekst.....	26
Sektor helse og omsorg	30
Sektor næring og landbruk	35
Sektor teknikk og landbruk	39

Forord

Året som har gått ble det mest krevende for Tydal kommune, og Norge siden andre verdenskrig. Koronaviruspandemien som er et verdensomspennende utbrudd av luftveisinfeksjonen covid-19 spredte i løpet av noen måneder seg til hele verden. I Norge kom den i mars 2020. Pandemien har ført til mange smittende og døde verden sett under ett. I Tydal har det heldigvis ikke vært smittende.

Pandemien har ført til store utfordringer for alle landets kommuner. Det ble iverksatt strenge smitteverntiltak både i de kommunale tjenestene og hos landets befolkning. Tiltakene som ble iverksatt er de mest inngripende siden andre verdenskrig. Pandemien har ført til betydelig merarbeid- og kostnader for kommunen selv om vi i Tydal så langt ikke har smittende. I skrivende stund, påska 2021, over ett år siden pandemien kom til Norge, er det fortsatt inngripende tiltak for å redusere smitten i befolkningen. Flere effektive vaksiner ble utviklet, og produsert på rekordtid. Vaksineringen har kommet godt i gang og det forventes at smittespredningen vil avta etter hvert som vaksineringen skrider frem. Det er håp om at landet og verden vil åpne mer opp i løpet av sommeren og høsten.

Koronapandemien har ført til svært mye ekstraarbeid for helse- og omsorgstjenestene, men hele det kommunale tjenesteapparatet har på en eller annen måte blitt berørt av den spesielle situasjonen. Det har dessverre ført til at andre saker og arbeidsoppgaver har fått mindre oppmerksomhet enn ønskelig.

På tross av koronapandemien legger Tydal kommune fram et årsregnskap for 2020 med et positivt budsjettavvik på hele kr 13.080.553,-. Det gode resultatet har ført til at vi har kunnet avsette kr 10.780.533,- til disposisjonsfondet. Kommunedirektøren er svært tilfreds med resultatet.

Reduksjonen i innbyggertallet, og befolkningssammensetningen, er fortsatt den største utfordringen kommunen står ovenfor. Folketallet har dessverre sunket sammenhengende gjennom 30 år. Ved utgangen av 2020 hadde Tydal 759 innbyggere som er en nedgang på 10 personer det siste året. Aller mest bekymringsfullt er det at barnetallet i grunnskolen har sunket med hele 80 barn (54 %) på 20 år. Det gir betydelig mindre inntekter å produsere tjenester for. I årene fremover må det jobbes hardt for å snu den negative utviklingen.

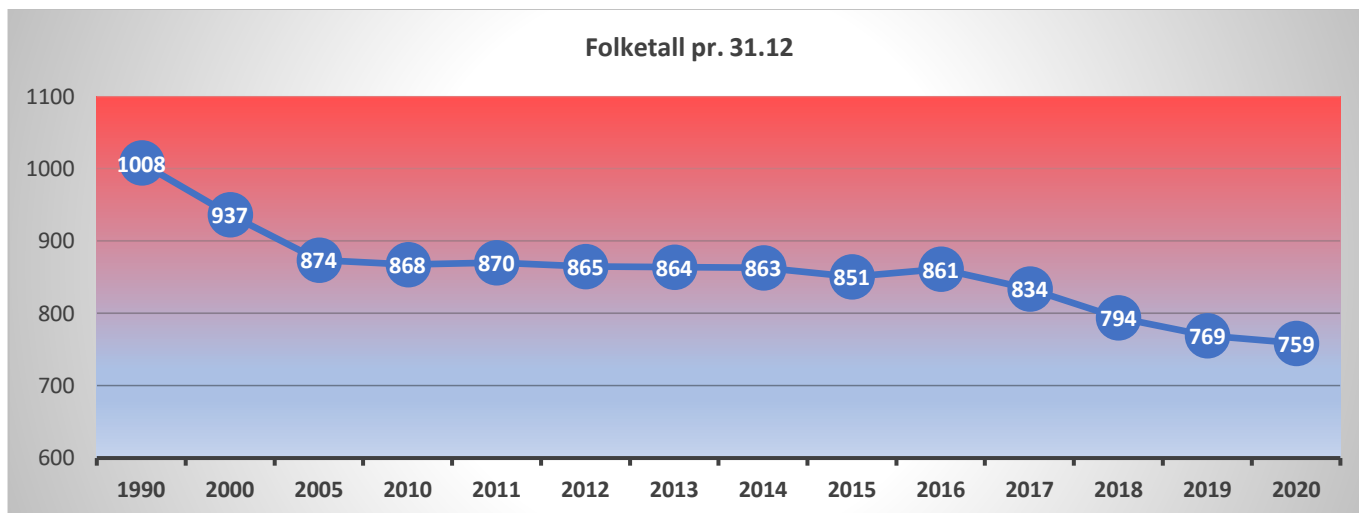
Den aller viktigste ressursen vi har i kommunen er våre ansatte som skal levere gode tjenester til våre innbyggere. Det har vært utfordringer også i 2020 med å få nødvendig og ønsket sykepleiekompetanse innenfor omsorg. Det har forsterket seg under koronapandemien hvor vi har leid inn mer kompetanse fra bemanningsbyrå enn tidligere år. Det er en lite ønsket utvikling som vi håper å snu gjennom målrettede tiltak. På de øvrige sektorene har vi for tiden god fagkompetanse etter de krav som stilles, men vi ser at vi er sårbar også på disse områdene.

Kommunedirektøren vil til slutt takke alle ansatte for en meget god innsats i et år som har vært ekstra krevende for mange. På tross av det spesielle året har vi levert gode tjenester med god kvalitet på våre tjenester.

Tydal, 08.04.21

Sign.
Henrik Vinje
Kst. kommunedirektør

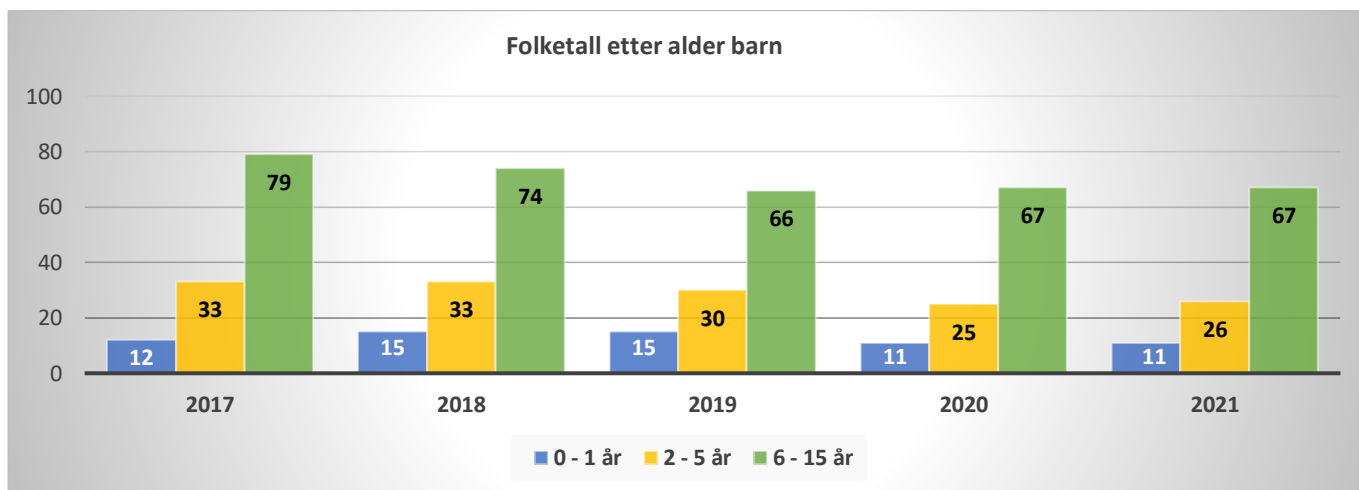
Befolkningsutvikling- og sammensetning

Figuren viser folketallsutvikling i Tydal fra 1990 til 31.12.20.

Folketallet har på det meste vært litt over tusen innbyggere tilbake i 1990. Perioden fra 2010 til 2016 var relativt stabil med mellom 868 og 861 innbyggere. Gjennom både 2018 og 2019 ble folketallet kraftig redusert. Fra 01.01.18 til 31.12.19 gikk folketallet ned med hele 65 personer. Det utgjør hele 8,2 %. Siste året gikk folketallet ned med 10 personer til 759 som utgjør 1,3 %. De siste årenes befolkningsnedgang er blant de aller høyeste i landet. Befolkningsnedgangen er alvorlig bekymringsfull.

Folkemengde etter alder pr 01.01

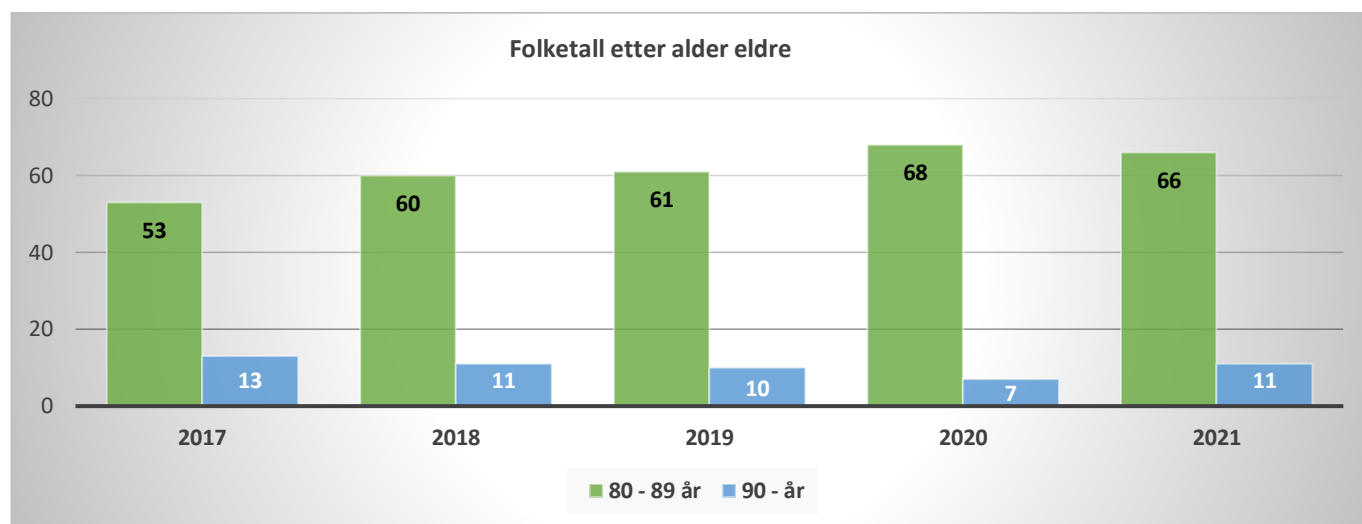

Figuren viser folketallet etter alder for barn.

Folketallet i aldersgruppen 0 – 1 år har økt litt de siste årene for så å falle med 4 ned til 11 personer i 2020 og uforandret til inngangen av 2021. Nedgangen fra 2019 til 2020 utgjør nesten 27 %. Det er nå omtrent like mange barn i denne aldersgruppen som det var i 2017.

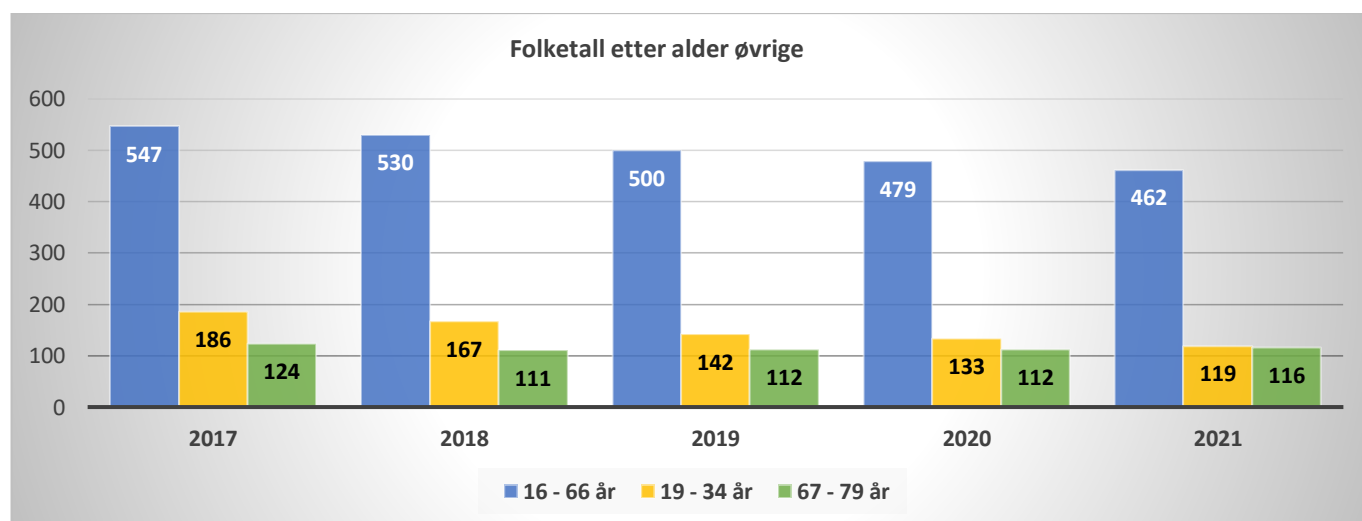
I aldersgruppen 2 – 5 år (barnehagealder) har folketallet vært stabilt de siste årene før det falt med 3 personer i 2018 og ytterligere 5 personer i 2019 for så å økte med 1 til 26 barn ved inngangen til 2021. Nedgangen utgjør 13% for de to siste årene sett under ett.

Folketallet i grunnskolealder har vist en markant nedgang fra 2018 til 2019 med 8 elever tilsvarende 11% mens det de to siste årene har vært uforandret på 67 personer.

Figuren viser folketallet for eldre.

I gruppen 80 – 89 år har folketallet økt med 13 personer fra 2017 – 2020 tilsvarende 25 %. Det siste året ble antallet redusert med 2 personer tilsvarende 3 %. For eldre over 90 år er det en økning på 4 i forhold til 2020 som gir en prosentmessig økning på 57 %. Antallet eldre i denne gruppen er nå på samme nivå som 2018, men to personer lavere enn i 2017.

Figuren viser bl.a. folketallet for gruppen 16 – 66 år. De aller fleste i denne gruppen går i videregående skole eller tar høyere utdanning samt er i arbeidslivet. Siden 2017 har folketallet i denne gruppen sunket med 85 ned til 462 personer tilsvarende 15 %. Det siste året sank antallet med 17 personer tilsvarende 4 %.

For gruppen 67 – 79 år viser utviklingen samme tendens. Siden 2017 har folketallet i denne gruppen sunket med 8 ned til 116 personer tilsvarende 6 %. Det siste året økte folketallet med 4 personer tilsvarende 4 %.

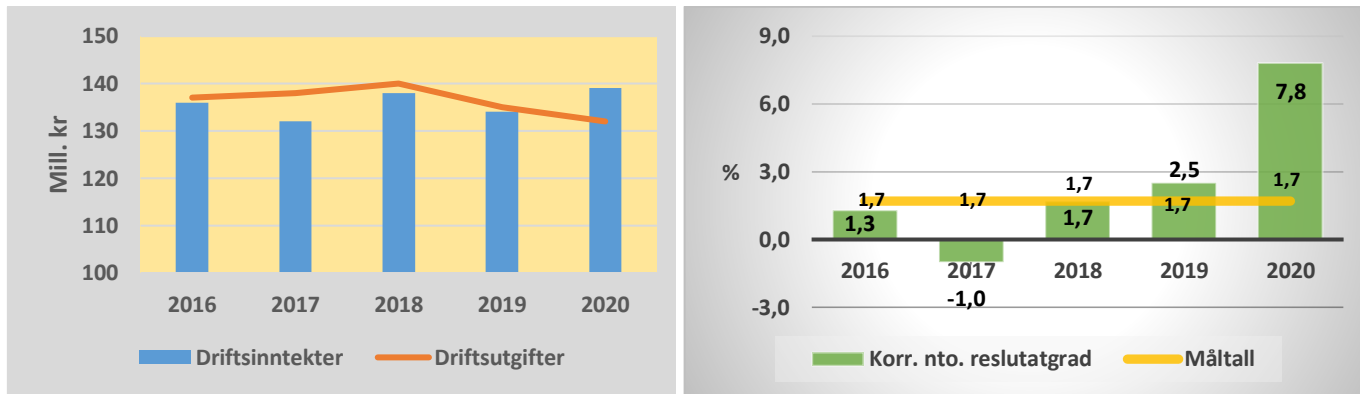
Ser vi mer spesifikt på aldersgruppen 19 – 34 år ser vi at folketallet siden 2017 i denne gruppen har sunket med hele 67 til 119 personer. Det tilsvarer en nedgang på hele 36 %.

Endringene i folketallet og befolkningssammensetningen vil påvirke kommunens inntekter de kommende årene. Inntektene vil påvirkes mest av de aldersgruppene hvor kommunen har mesteparten av sitt tjenestetilbud. Det er barn i barnehage- og skolealder samt eldre over 80 og 90 år. Det er for disse aldersgruppene kommunen mottar mest inntekter gjennom inntektssystemet. For mer informasjon om befolkningsprognoser vises det til økonomiplanen for perioden 2021 – 2024.

Økonomiske hovedtall og analyser

I årsberetningen vil det bli redegjort for den økonomiske situasjonen for kommunen pr 31.12.20. For analysebruk er bl.a. både driftsinntektene- og utgiftene korrigert for avsetning og bruk av bundne driftsfond. Disse størrelsene varierer betydelig fra år til år, og korrigeringsene er gjort for å få sammenlignbare tall over flere år. Disse korrigeringsene fører også til både endret brutto driftsresultat og netto driftsresultat.

Utviklingen av driftsinntektene- og utgiftene samt netto driftsresultat i % av driftsinntektene

Grafen til venstre viser utviklingen av de totale korrigererte driftsinntektene- og utgiftene, mens grafen til høyre viser netto driftsresultat i % av driftsinntektene (netto resultatgrad). Netto driftsresultat viser hvor stor del som kan brukes til å finansiere nye investeringer og avsetninger. Netto driftsresultat er den beste indikatoren på økonomisk balanse i kommunesektoren, som igjen er viktig for å sikre et godt og stabilt tjenestetilbud. Tallet må være positivt for at kommunen skal ha økonomisk bæreevne til å finansiere investeringer og avsetninger eller ta på seg nye driftstiltak. For 2020 fikk kommunen et korrigerert netto driftsresultat på kr 10.861.000,-.

Korrigerert netto driftsresultat målt mot kommunens eget mål

I forbindelse med behandlingen av økonomiplanen for perioden 2019 – 2022 og budsjettet for 2019, ble det vedtatt at for å skape en robust økonomi og tilstrekkelig handlingsrom, skal korrigerert netto driftsresultat være minimum 1,7 %. Korrigerert netto driftsresultat i prosent av driftsinntektene (resultatgrad) ble for 2020 på 7,8 %, en økning på 5,3 prosentpoeng fra 2019. Det er betydelig over måltallet på 1,7 % og anses som et meget godt resultat. Tilbake i 2014 var korrigerert netto resultatgrad også meget høyt med hele 8 % mens den i 2017 var negativ med 1 %.

Positivt avvik mellom driftsbudsjett og driftsregnskap

Driftsregnskapet for Tydal kommune for 2020 er gjort opp med et positivt budsjettavvik før strykninger på kr 13.080.553,-. Etter forskriftspålagte strykninger på kr 2.300.000,-, utgjør budsjettavviket kr 10.780.553,-. I samsvar med ny økonomiforskrift er dette beløpet avsatt til disposisjonsfondet i forbindelse med regnskapsavleggelsen.

Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisp.

Tall i 1.000 kr	2020
Netto driftsresultat	15 480
Overført fra investering	500
Bruk/avsetning av bundne fond	-4 700
Bruk av disp. fond ihht budsjett	1 800
Avsetning av disp.fond ihht budsjett	-4 376
Bruk av tidligere års mindreforbruk	4 376
Sum budsjett Disposisjoner	-2 400
Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	13 080
Strykning av overføring til investering	500
Strykning av bruk av disposisjonsfond	1 800
Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	10 780
Avs. mindreforbr. etter strykninger til disp.fond	10 780
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0

Budsjettavvik i forhold til opprinnelig budsjett

Tall i 1.000 kr	2020
Strykning av overføring til investering	-500
Strykning av bruk av disposisjonsfond	-1 800
Netto lavere forbruk sektorene	-6 600
Rimeligere lønnsoppgjør	-1 100
Lavere pensjonsutgifter	-1 900
Lavere strømpriser	-1 100
Høyere konsesjonskraftinntekter	600
Høyere eiendomsskateinntekter	1 000
Lavere vedlikeholdsutgifter (utsatt vedlikehold)	-1 200
"Nedbetalinger" av negativt selvkostfond	-1 900
Periode med lavere arbeidsgiveravgift	-600
Netto økning skatt og rammetilskudd	1 600

Kommentarer til avvik mellom utgifter og inntekter i årsregnskap og opprinnelig budsjett

Kommunestyret vedtar budsjettet på overordnet nivå gjennom bevilgningsoversikter drift, bevilgningsoversikter investering og økonomisk oversikt etter art drift. Det redegjøres her for vesentlige avvik som ikke er kommentert eller forklart andre steder i denne delen av dokumentet.

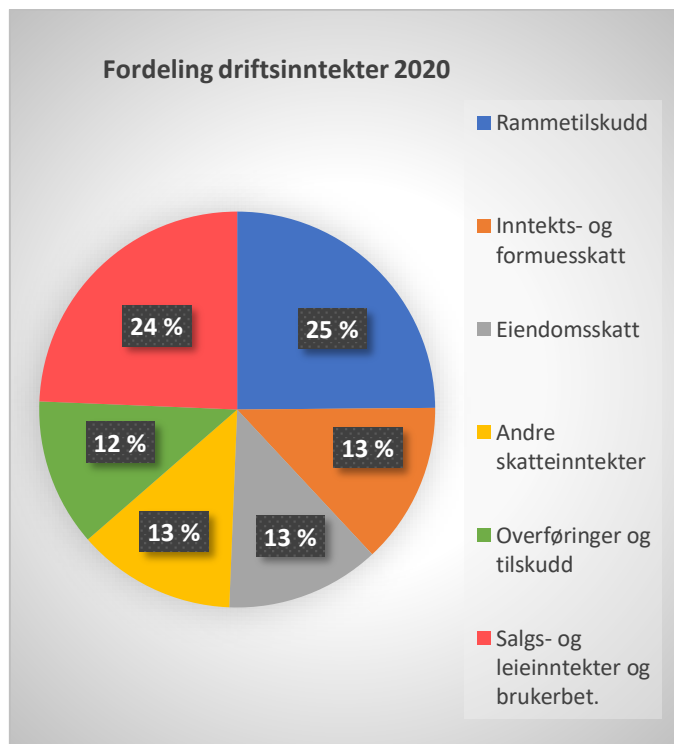
Sektorene har til sammen et netto mindreforbruk på 6,6 mill. kr. I tallet inngår et netto merforbruk i sektor helse og omsorg med 1 mill. kr. Merforbruket i denne sektoren skyldes koronapandemien. Som en følge av pandemien ble tariffoppgjøret rimeligere enn forutsatt med 1,1 mill. kr. Pensjonskostnadene er 1,9 mill. kr lavere enn budsjettet. Konsesjonskraftinntektene og eiendomsskattene ble til sammen 1,6 mill. kr høyere enn budsjettet mens strømkostnadene på kommunens bygg og anlegg ble 1,1 mill. kr lavere enn budsjettet. Videre ble vedlikeholdsutgiftene 1,2 mill. kr lavere enn budsjettet (utsatt vedlikehold). Negative selvkostfond ble «nedbetalt» med 1,9 mill. kr.

Kommunen mottok i 2020 1,8 mill. kr i kompensasjon fra staten til å dekke deler av kommunens merutgifter knyttet til koronapandemien. I tillegg kom fordelen av en periode med lavere arbeidsgiveravgift på 0,6 mill. kr.

Samlet viser skatteinntektene og rammetilskuddet en netto økning på 1,6 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett. I beløpet inngår 0,8 mill. kr i skjønnsmidler fra Statsforvalteren til dekning av store uforutsette utgifter med ressurskrevende brukere. Kommunens skatt på inntekt og formue samt inntektsutjevningen, ble samlet sett noe lavere enn budsjettet. Svikten skyldes koronapandemien.

Bundne avsetninger har fått avvik hovedsakelig grunnet større avsetning til øremerkede formål innenfor oppvekst og omsorgstjenesten.

Driftsinntektene

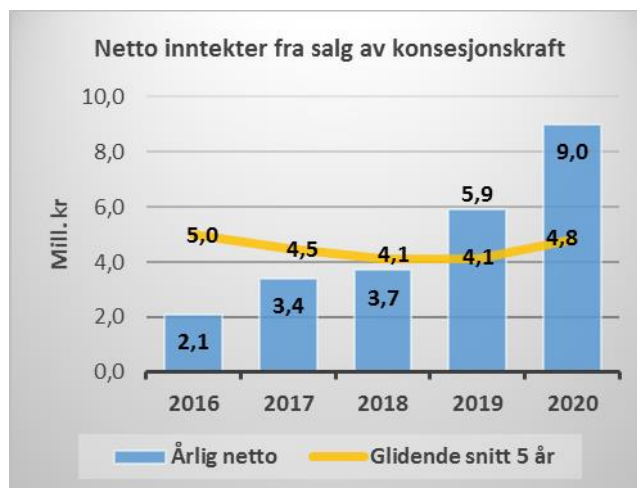
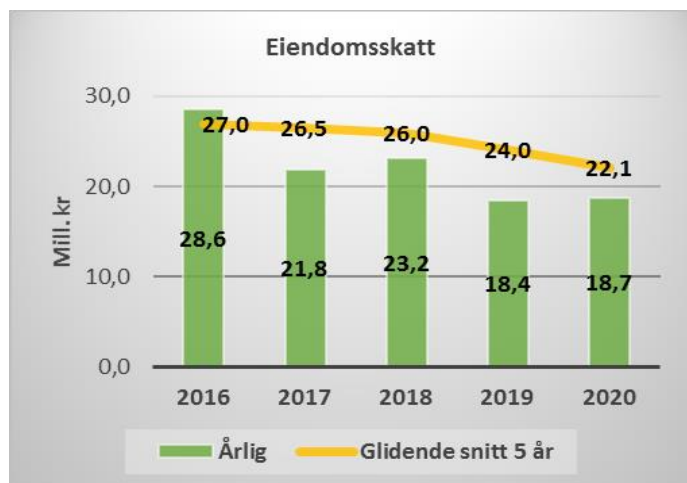

Tall i 1.000 kr	2 020	%
Rammetilskudd	36 982	25
Inntekts- og formuesskatt	19 621	13
Eiendomsskatt	18 710	13
Andre skatteinntekter	19 286	13
Overføringer og tilskudd	17 926	12
Salgs- og leieinntekter og brukerbet.	36 206	24
Sum dr.int. inkl. finansinnt.	148 731	100

De totale driftsinntektene økte i 2020 med 8,5 mill. kr til 148,3 mill. kr. Det tilsvarer en økning på 6 %. Hovedårsaken til inntektsøkningen er først og fremst økt rammetilskudd, inntektsutjevning, økte salgs- og leieinntekter, økt eiendomsskatt og økte øremerkede tilskudd.

Skatt på inntekt og formue samt rammetilskudd fra staten er de to største inntektskildene til kommunen. Til sammen utgjorde de i 2020 38 % av brutto driftsinntekter. Fra 2019 til 2020 økte disse inntektene med 4,5 mill. kr (8,7%) til 56,6 mill. kr. Tallene inkluderer kompensasjonen i det løpende inntektsutjevningstilskuddet i rammetilskuddet. Foruten vanlig lønns- og prisvekst er det endringer i kostnadsnøkler og innbyggertilskudd samt statlige kompensasjoner i forbindelse med koronapandemien som ligger til grunn for endringen.

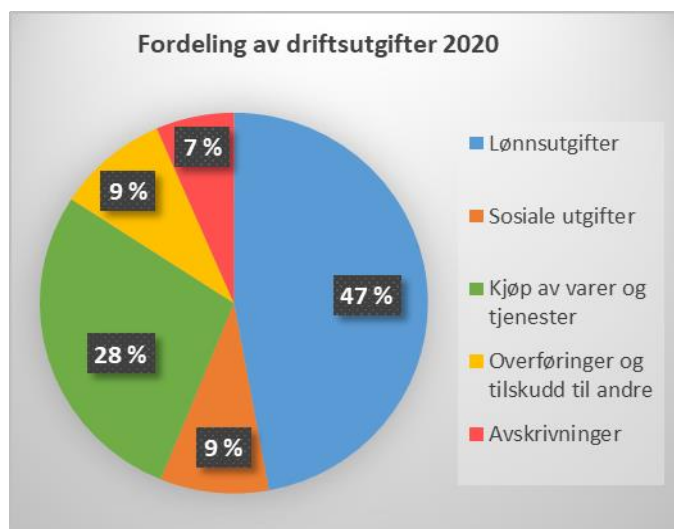
Eiendomsskattene og konsesjonskraft

Eiendomsskattene utgjorde i 2020 18,7 mill. kr. eller 13 % av driftsinntektene. Det er en økning på 0,3 mill. kr fra 2019. Beløpet inkluderer økt eiendomsskatt for eiendomsskatteårene 2016 – 2018 på nesten 1 mill. kr. I forhold til 2016 er det en nedgang i eiendomsskatten fra verk og bruk på nesten 10 mill. kr eller 35 %. Eiendomsskattene kan variere mye fra år til år hovedsakelig som følge av store variasjoner i kraftprisene. I 2020 er det budsjettert med 17,7 mill. kr i eiendomsskatt, men nye eiendomsskattegrunnlag gjør at eiendomsskattene kan anslås til ca. 22 mill. kr. Når vi ser på gjennomsnittsinntektene fra eiendomsskattene som glidende gjennomsnitt over 5 år, ser vi at inntektene er mye mer stabil. I perioden 2016 til 2020 varierte de årlig mellom 27 mill. kr og 22,1 mill. kr i 2020.

Nettoinntektene fra salg av konsesjonskraft utgjorde 9 mill. kr i 2020 og er historisk høy. Det er en økning på 3,1 mill. kr fra 2019. Inntektene fra salg av konsesjonskraft kan variere mye fra år til år. I 2016 ble de på 2,1 mill. kr som er hele 6,9 mill. kr lavere enn for 2020. Årsaken til svingningene i inntektene skyldes at prisene varierer mye fra år til år. For 2020 er det budsjettert med 1,9 mill. kr i nettoinntekter fra salg av konsesjonskraft som er det laveste på mange år. Når vi ser på gjennomsnittsinntektene fra salg av konsesjonskraft som glidende gjennomsnitt over 5 år, ser vi at inntektene er mye mer stabil. I perioden 2016 til 2020 varierte de årlig mellom 4,1 og 5 mill. kr med 4,8 mill. kr i 2020.

Driftsutgiftene

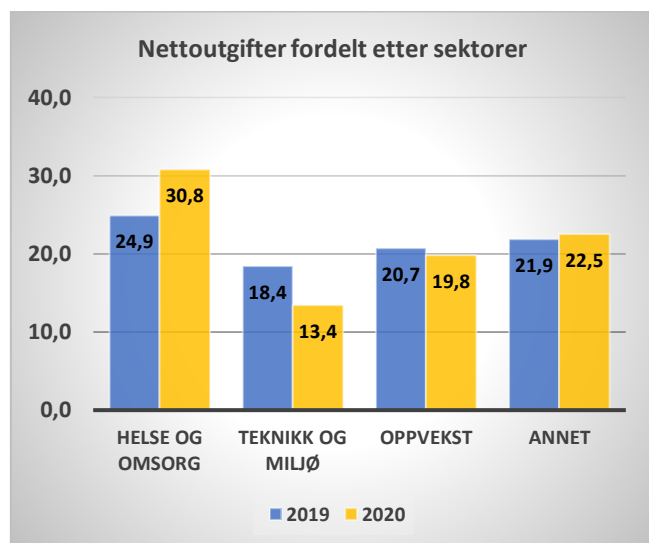

Tall i 1.000 kr	2020	%
Lønnsutgifter	64 865	47
Sosiale utgifter	12 476	9
Kjøp av varer og tjenester	38 585	28
Overføringer og tilskudd til andre	12 806	9
Avskrivninger	8 967	7
Sum dr.utgifter	137 699	100

I 2020 ble driftsutgiftene redusert med 5,2 mill. kr til 138 mill. kr som tilsvarer en nedgang på 3,6 %. Personalet er den viktigste ressursen til kommunen. I 2020 gikk 77,3 mill. kr eller 56 % av de totale driftsutgiftene med til lønn og sosiale utgifter. Det er en nedgang på 2,7 mill. kr eller 3,4 % fra 2019. I tillegg kommer kjøp av tjenester fra vikarbyrå på 2,3 mill. kr og bemanningssamarbeid i Værnesregionen. Medregnet dette er den totale andelen lønn og sosiale omkostninger en del høyere. Kommunens pensjonsutgifter ble på 8,6 mill. kr og arbeidsgiveravgiften på 3,9 mill. kr i 2020.

Den store lønnsandelen viser at kommunen er en arbeidsintensiv serviceorganisasjon. Grunnen er at hovedformålet er å yte service til innbyggerne i form av undervisning, pleie, omsorg, fritidstilbud og for å legge forholdene til rette for husbygging og næringsutvikling.

Utgifter fordelt etter sektorer

Annet omfatter politiske styringsorganer, sentraladministrasjonen, tilsyn og kontroll, VR IKT, lønn og regnskap, innkjøp servicekontor og fellesutgifter m.m.

Sektor helse og omsorg er den største sektoren med en netto ressursinnsats på 30,8 mill. kr i 2020, opp 5,9 mill. kr fra 2019. Den store økningen skyldes bortfall av store inntekter fra salga av tjenester til andre kommuner og økte kostnader som en følge av koronapandemien.

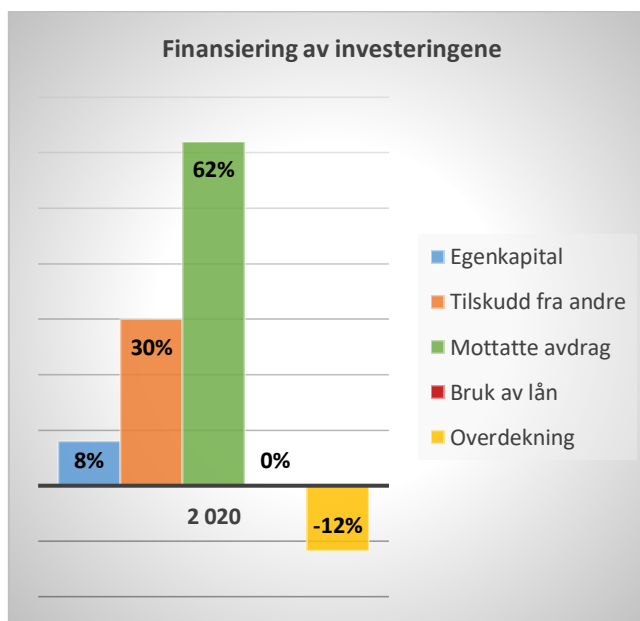
Sektor teknikk og miljø hadde en netto ressursinnsats på 13,4 mill. kr i 2020 som er en nedgang på hele 5 mill. kr. Nedgangen skyldes i hovedsak lavere strømpriser, lavere vedlikeholdsutgifter (utsatt vedlikehold) og «nedbetalinger» av negative selvkostfond.

Sektor oppvekst hadde en netto ressursinnsats på 19,8 mill. kr som er en nedgang på 0,9 mill. kr. Nedgangen skyldes lavere utgifter til barnehage og grunnskole.

For mer informasjon om budsjettavvik i sektorene vises det til de enkelte kapitlene om sektorene.

Investeringene

Investeringene		
Tall i 1.000 kr	2020	2020 (ob)
Invest. i varige driftsmidler	3 015	4 325
Tilsk. til andres investeringer	2 309	0
Invest. i aksjer og andeler	2 447	500
Utlån av egne midler	0	0
Avdrag på lån	0	0
Årets finansieringsbehov	7 771	4 825
Kompensasjon mva.	249	505
Tilskudd fra andre	2 641	100
Salg av varige driftsmidler	450	1 000
Mott. avdr. på utl. egne midl.	5 462	
Bruk av lån	0	3 720
Over-/underdekning	-1 031	-500
Sum finansiering	8 802	5 325

Investeringsregnskapet gjort opp med overfinansiering

Investeringsregnskapet som helhet ble for 2020 gjort opp med en avsetning til ubundne investeringsfond på kr 1.246.691,-. Ser man bort fra netto avdrag på videreutlån av startlån og bruk av bundne investeringsfond, er det en overdekning på kr 1.030.691,-. Da er ikke budsjettert bruk av lån på kr 3.720.000,- regnskapsført. Når investeringsregnskapet viser overfinansiering skal budsjettert bruk av lån ikke gjennomføres (strykninger). Investeringsregnskapet er oppgjort med et positivt budsjettavvik på kr 4.170.000,-. Hovedårsaken til overfinansieringen er i hovedsak tilbakebetaling av lån på kr 3.462.000,- fra Tydal IL.

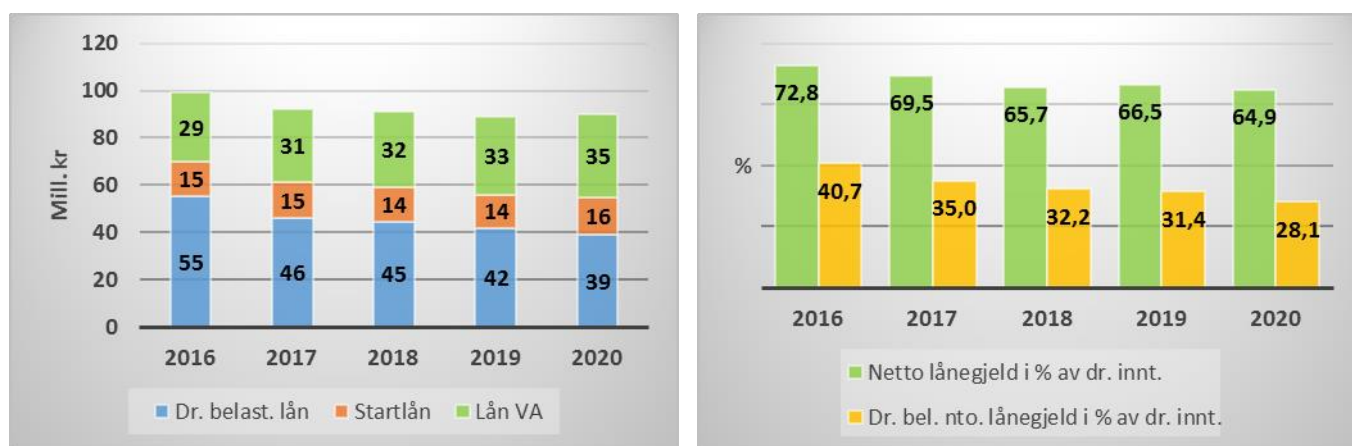
I 2020 ble det et finansieringsbehov i investeringsregnskapet på knappe 7,8 mill. kr hvorav investeringer i varige driftsmidler utgjorde litt over 3 mill. kr. De største investeringene er relatert til asfaltering, vann og avløp. Investeringsregnskapet er i 2020 belastet med kr 168.000,- i bruk av eget driftsmannskap på prosjekter i investeringsregnskapet.

Investeringene for 2020 ble finansiert med 62 % mottatte avdrag på utlån egne midler (5,5 mill. kr), 30 % tilskudd (2,6 mill. kr) og 8 % (0,7 mill. kr) annen egenkapital mens det ikke ble behov for bruk av lån.

Endrede regnskapsregler for investeringsregnskapet medfører at budsjettmessige overskridelser eller manglende finansiering av prosjekter, skal dekkes med frie midler og ubrukte lånemidler opp til samlet budsjettert beløp for investeringsregnskapet. Dette medfører at investeringsregnskapet må ses på som en helhet og ikke prosjektbasert som tidligere.

Det innbyrdes forholdet mellom finansieringskildene kan variere en god del fra år til år. Det har sammenheng med valg av finansieringskilde for det enkelte investeringsprosjekt. I enkelte tilfeller vil bruk av egenkapital være å foretrekke, mens andre ganger vil langsiktige lån være å foretrekke. Når det investeres i prosjekter som er tilskuddsberettiget vil denne andelen øke. Investeringer som har kort levetid bør en som hovedregel være tilbakeholdne med å finansiere med eksterne lån.

Langsiktig lånegjeld og netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene pr. 31.12

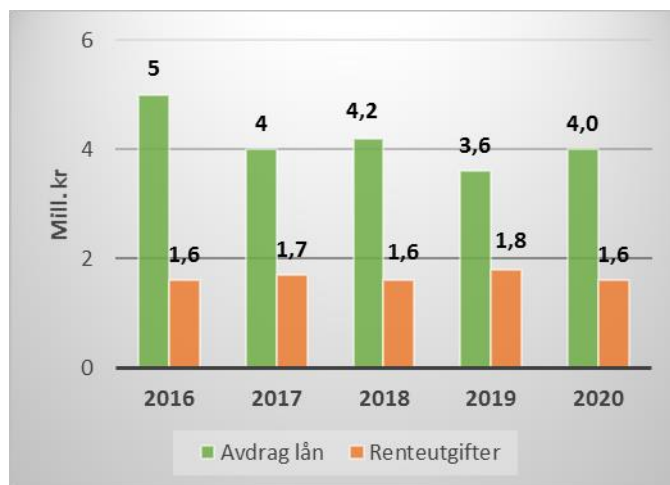
Den totale langsiktige lånegjelda utgjorde ved årsskiftet 90 mill. kr (toppen av stolpene) inkl. 16 mill. kr i formidlingslån (startlån). Siste året økte den langsiktige lånegjelda med netto 1,4 mill. kr. Fra og med 2016 viser stolpediagrammet også startlån og avskrivningsgrunnlaget for vann- og avløpstjenesten («lån»).

Lånegjelda har de siste årene vært relativt stabil. Ikke alle lånene tynger like mye. Startlån og lån i avgiftssektorene utgjør til sammen ca. 51 mill. kr og belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat. Restgjelda som påvirker drifta er pr. 31.12.20 på omlag 39 mill. kr (blå stolpe i diagrammet til venstre) og utgjør ca. 43 % av den totale lånegjelda.

Netto total lånegjeld i prosent av driftsinntektene gikk fra 31.12.19 til 31.12.20 ned med ned med 1,6 prosentpoeng til 64,9 %. Den driftsbelastende andelen av lånegjelda i prosent av driftsinntektene gikk ned med 3,3 prosentpoeng til 28,1 % fra 2019 til 2020. Årsaken til denne utviklingen er at driftsinntektene økte merkbart fra 2019 til 2020.

Ved sammenligning av den totale gjeldsbelastningen med andre kommuner viser tallene at Tydal har vesentlig lavere lånegjeld i prosent av driftsinntektene enn kommunene i Trøndelag, og landsgjennomsnittet. For driftsbelastende låneandel finnes det dessverre ikke tilsvarende tilgjengelig statistikk.

Brutto finansutgifter- og inntekter

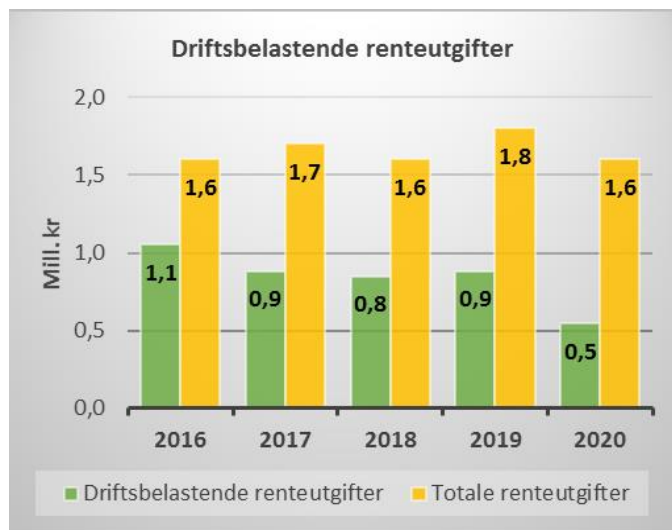
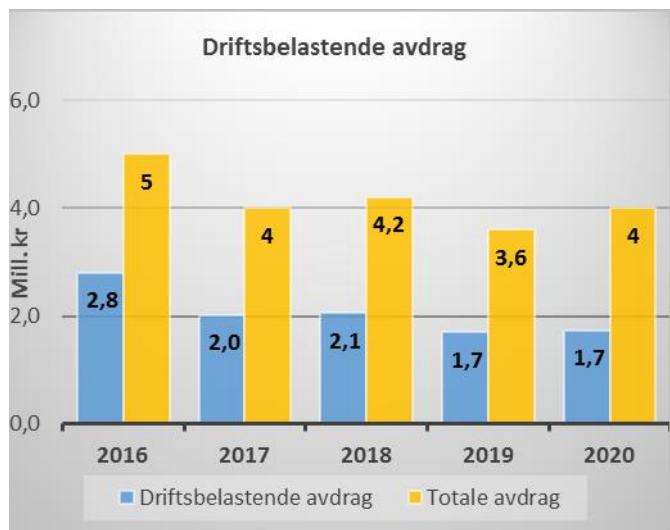

De totale renteutgiftene ble redusert med 0,2 mill. kr til 1,6 mill. kr i 2020. Nedgangen følger av et lavere rentenivå. Gjennomsnittlig vektet rente på våre innlån var i 2020 på 1,41 %.

Renteinntektene utgjorde siste året 1,1 mill. kr hvorav 0,3 mill. kr gjelder renteinntekter på startlån og 0,8 mill. kr i ordinære renteinntekter. Samlet er renteinntektene 0,3 mill. kr lavere enn i 2019. Gjennomsnittlig rente på våre innskudd ble på 1,08 % i 2020.

I 2020 er det betalt 4 mill. kr i gjeldsavdrag som utgjør litt over minimumsavdraget etter økonomibestemmelsene. Gjeldsavdragene er 0,4 mill. kr høyere enn i 2020.

Driftsbelastende finansutgifter

Av samlede avdragsutgifter på 4 mill. kr i 2020 utgjorde de driftsbelastende avdragsutgiftene 1,7 mill. kr som er uforandret fra 2019.

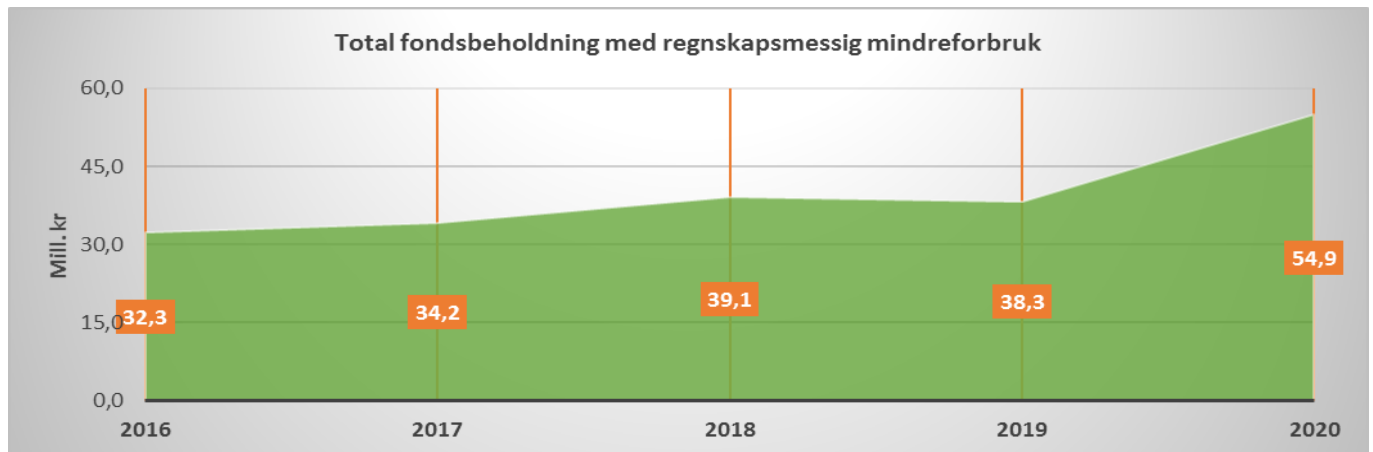
De totale renteutgiftene utgjorde i 2020 1,6 mill. kr hvorav de driftsbelastende renteutgiftene utgjorde 0,5 mill. kr. Det er en nedgang på 0,4 mill. kr fra 2019.

Av de samlede finansutgiftene på 5,6 mill. kr i 2020 utgjorde driftsbelastende utgifter om lag 2,2 mill. kr. Det er en nedgang på 0,4 mill. kr fra 2019.

Fond pr 31.12

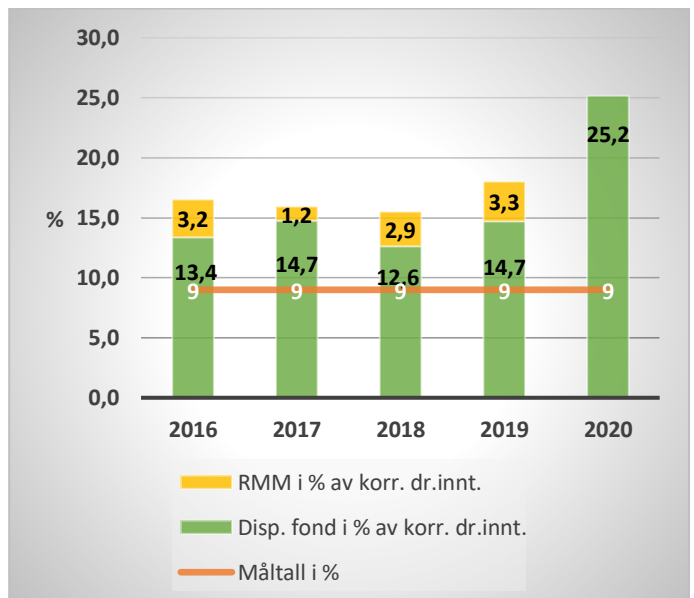
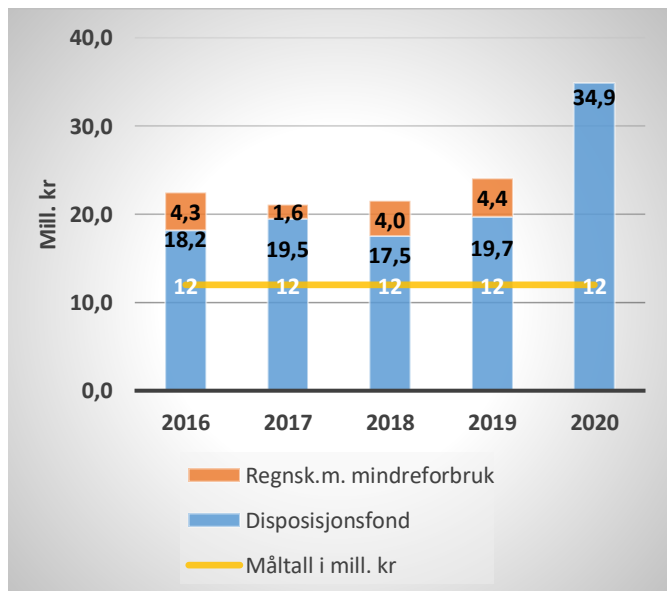
Kommunen har en del fondsmidler. Kommunene kan ha fire typer fond:

- **Disposisjonsfond** er midler som kommer fra positivt netto driftsresultat («driftsoverskudd»). Midlene kan fritt disponeres både til driftstiltak og investeringer.
- **Bundne driftsfond** er øremerkede midler til spesielle formål. Bundne driftsfond oppstår når øremerkede midler ikke blir brukt det året kommunen mottar midlene. Eksempel på det er næringsfondet som får sine midler fra konsesjonsavgiftene.
- **Ubundne investeringsfond** er midler som kommer fra inntekter i investeringsregnskapet eller som er avsatt fra positivt netto driftsresultat i driftsregnskapet. Midlene kan kun brukes til finansiering av investeringer.
- **Bundne investeringsfond** er øremerkede midler til spesielle investeringsformål. Bundne investeringsfond oppstår når øremerkede midler ikke blir brukt det året kommunen mottar midlene.

Kommunens totale beholdning av fondsmidler utgjorde ved siste årsskifte 54,9 mill. kr. Summen av alle fondsmidler viser en netto økning på 16,6 mill. kr fra 2019.

Disposisjonsfond og bundne driftsfond

En kommunes beholdning av fondsmidler sier noe om den økonomiske handlefriheten kommunen har. Først og fremst gjelder det beholdningen av disposisjonsfond og delvis ubundne investeringsfond. Disposisjonsfondene (som er de mest anvendelige), og det regnskapsmessige mindreforbruket i 2019, som ble avsatt til disposisjonsfondet i 2020, utgjorde ved utgangen av året 25,2 % av driftsinntektene eller 34,9 mill. kr. Det er en netto økning på 15,2 mill. kr tilsvarende 7,2 prosentpoeng.

Det er viktig å ha fondsreserver for å møte svingninger i økonomien og uforutsette merknader/mindre-inntekter. Det er også viktig at kommunen har egne midler som kan brukes til finansiering av investeringer slik at man unngår for store låneopptak. Generelt kan man si at felles for mange av fondene (bundne driftsfond som for eksempel næringsfondet) er at de er øremerket til spesielle formål og ikke kan nyttes til andre formål enn de øremerkede.

Disposisjonsfond målt mot kommunens eget mål

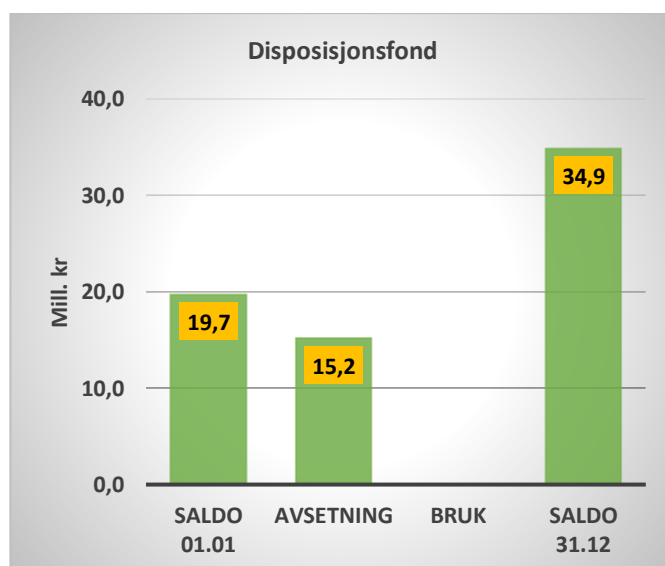
I forbindelse med behandlingen av økonomiplanen for perioden 2019 – 2022 og budsjettet for 2019, ble det vedtatt at for å skape en robust økonomi og tilstrekkelig handlingsrom skal disposisjonsfondet være på minimum 9 % av korrigerte driftsinntekter.

Målet innebærer at kommunen skal ha minst 12 mill. kr i disposisjonsfond med brutto driftsinntekter på ca. 138 mill. kr (2020). Avsetninger til disposisjonsfond kan kun skje hvis det er positivt netto driftsresultat.

Ved utgangen av 2020 utgjorde disposisjonsfondet 34,9 mill. kr som utgjør 25,2 % av driftsinntektene. Det er godt over måltallet på 9 % og anses som meget bra. Det er viktig å opprettholde en høy beholdning på fondet som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd, svingninger i økonomien og som egenkapital i investeringer.

Avsetning og bruk av disposisjonsfond 2020

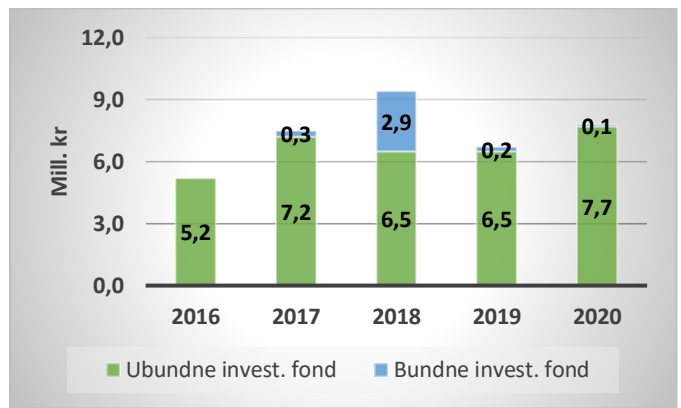
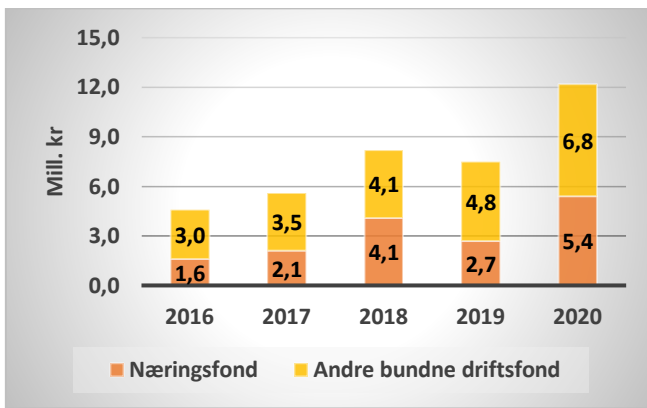
Tall i 1.000 kr	Saldo	Avsetning 2020	Bruk 2020
Disposisjonsfond 01.01	19 695		
Oppr. budsj. drift			
Mindreforbruk 2019		4 376	
Mindreforbruk 2020		10 781	
Sum driftsregnskapet		15 157	0
Oppr. budsj. Invest.			
Sum total		15 157	0
Disposisjonsfond 31.12	34 852		

Oppsettet viser bevegelsene på disposisjonsfondet i 2020. Det er totalt avsatt kr 15.157.000,- hvorav kr 4.376.000,- gjelder mindreforbruket i 2019, og kr 10.781.000,- som kommer fra mindreforbruk i 2020. Saldo på disposisjonsfondet utgjorde pr. 31.12.20 kr 34.852.000,-.

I forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2021, og økonomiplanen for perioden 2021 – 2024, ble det vedtatt å bruke til sammen 9,25 mill. kr til saldering av driftsbudsjettet hvorav 5,65 mill. kr gjelder 2021.

Bundne fond

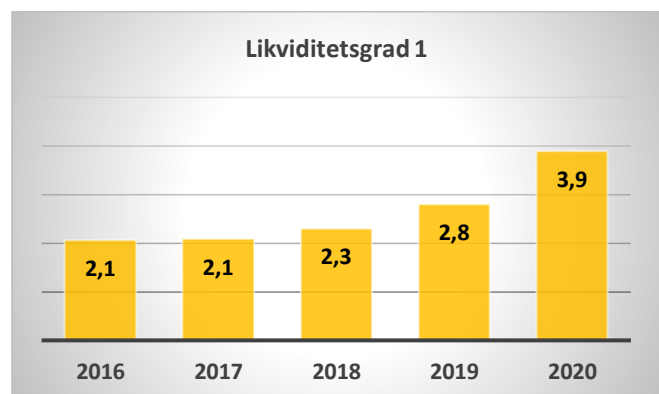
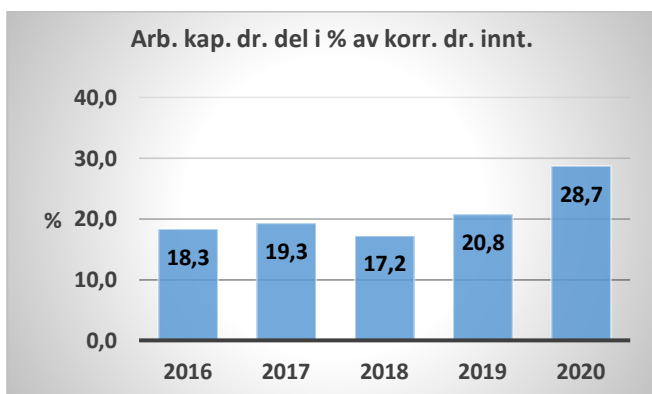

Bundne driftsfond er øremerkede midler til spesielle formål. Bundne driftsfond oppstår når øremerkede midler ikke blir brukt det året kommunen mottar midlene. Eksempel på det er næringsfondet som får sine midler fra konsesjonsavgiftene. Saldoen på næringsfondet økte med netto 2,7 mill. kr siste året opp til 5,4 mill. kr pr. 31.12.20. Øvrige bundne driftsfond utgjorde 6,8 mill. kr ved utgangen av året. Fondene tilhører de enkelte sektorene samt noe for kommunene i Værnesregionen.

Ubundne investeringsfond er midler som kommer fra inntekter i investeringsregnskapet eller som er avsatt fra positivt netto driftsresultat i driftsregnskapet. Ved utgangen av året utgjorde beholdningen 7,7 mill. kr. som er en økning på 1,2 mill. kr i forhold til 2019. Midlene skal benyttes som egenkapital i fremtidige investeringer.

Bundne investeringsfond er øremerkede midler til spesielle investeringsformål. Bundne investeringsfond oppstår når øremerkede midler ikke blir brukt det året kommunen mottar midlene. Ved utgangen av året utgjorde beholdningen 0,1 mill. kr.

Likviditet

Arbeidskapitalens driftsdel fremkommer som sum omløpsmidler (kontanter, bankinnskudd og kortsiktige fordringer) fratrukket kortsiktig gjeld, ubrukte lånemidler og bundne fond. Arbeidskapitalens driftsdel er de likvidene som skal dekke de daglige behovene for utbetalinger. Arbeidskapitalens driftsdel var på 28,7 % av korrigerede driftsinntekter pr 31.12.20. Det er en økning på 7,9 prosentpoeng fra 2019, og skyldes hovedsakelig netto økning i disposisjonsfondene. Omløpsmidler korrigeret for ubrukte lånemidler og bundne fond i forhold til kortsiktig gjeld benevnes likviditetsgrad 1. Den bør være høyere enn 2. I 2020 økte den med 1,1 til 3,9.

Tydal kommune har ikke behov for kassekreditt slik som mange andre kommuner har, og det skal man være veldig fornøyd med. Arbeidskapitalens driftsdel og likviditetsgrad 1 har gjennom lang tid vist at kommunen har hatt god likviditet og kunne gjort opp for seg rettidig. Endring av arbeidskapitalen fører også til endringer i finansinntektene som påvirker kommuneøkonomien. Oppstår behovet for kassekreditt for at vi skal være i stand til å oppfylle våre forpliktelser vil tilhørende renteutgifter forverre situasjonen ytterligere.

Sammendrag økonomi

Driftsinntektene har de senere årene gått kraftig ned og kommunen har måttet tilpasse seg et merkbart lavere driftsnivå. Inntektsreduksjonen kommer først og fremst som en følge av stor nedgang i eiendomsskattene fra kraftanleggene, stor nedgang i antall grunnskolebarn og barnehagebarn. Året 2020 fikk vi imidlertid et meget godt netto driftsresultat forårsaket av flere heldige omstendigheter. Korrigert netto driftsresultat ble på hele 7,8 % som er godt over kommunens mål på 1,7 %, og anses som meget godt. Driftsregnskapet ble gjort opp med et positivt budsjettavvik før strykninger på hele kr 13.080.553,-. Etter forskriftspålagte strykninger på kr 2.300.000,- utgjør budsjettavviket (netto mindreforbruk) kr 10.780.533,-. I samsvar med ny økonomiforskrift er dette beløpet avsatt til disposisjonsfondet i forbindelse ved regnskapsavleggelsen. Prognosene fremover er dessverre slik at arbeidet med å redusere drifta vil måtte fortsette i flere år framover. Det vises til økonomiplanen for nærmere informasjon.

Tydal kommune har forholdsvis lav langsiktig gjeld og Ikke alle lånene tynger heller like mye. Startlån og lån i avgiftssektorene belaster som sådan ikke kommunens netto driftsresultat. Kommunens driftsbelastende lånegjeld var ved utgangen av 2019 på 39 mill. kr. Det er gledelig at det i løpet av årene 2016 – 2020 har den driftsbelastende lånegjelda, både i mill. kr og den prosentvise andelen av gjelda som belaster drifta, vist en markant nedgang sett i forhold til driftsinntektene. Ved utgangen av 2020 utgjorde den driftsbelastende lånegjelda i prosent av driftsinntektene 28,1 %. Lav driftsbelastende lånegjeld fører også til relativt sett lave finanskostnader som påvirker kommunøkonomien positivt.

Kommunen har en god del fondsmidler hvor disposisjonsfondet utgjorde 34,9 mill. kr ved utgangen av 2020. Det er en netto økning fra foregående årsskifte på 15,2 mill. kr. I prosent av driftsinntektene utgjør disposisjonsfondet til sammen 25,2 %. Det er godt over måltallet på 9 % og anses som meget bra. Kommunen har med det fortsatt igjen brukbar økonomiske handlefrihet. Brukbar beholdning av disposisjonsfond gjør at kommunen også har god likviditet. Det er viktig å opprettholde en høy beholdning på fondet som buffer ved et eventuelt driftsunderskudd, svingninger i økonomien og som egenkapital i investeringer.

Etter at folketallet har vært noenlunde stabilt i perioden 2010 – 2016, ble det redusert kraftig gjennom både 2018 og 2019. Fra 01.01.18 til 01.01.20 gikk folketallet ned med 65 personer. Det utgjør hele 8,2 %. Siste året gikk folketallet ned med 10 personer til 759 som utgjør 1,3 %. De siste årenes befolkningsnedgang er blant de aller høyeste i landet. Befolkningsnedgangen er alvorlig bekymringsfull. Nye befolkningsprognoser viser at folketallsreduksjonen skjer raskere enn det som er lagt til grunn i økonomiplanen. Det er utfordrende med reduksjon i folketallet, men alderssammensetningen på befolkningen innvirker vel så mye inn på innbyggertilskuddet. Kommunen har vært gjennom en periode med stor nedgang i barnetallet og det har ført til en betydelig reduksjon i rammetilskuddet. De siste årene har det vært en økning i eldre i gruppen 80 – 89 år og nedgang for eldre over 90 år, selv om det var en økning i ved utgangen av året. Man mottar størst innbyggertilskudd for de eldste og barn i barnehage/grunnskole og i disse gruppene har vi netto fått en markant nedgang. Det er for disse aldersgruppene at kostnadene er størst med å gi kommunalt tjenestetilbud og følgelig gir størst uttelling i rammeoverføringene fra staten.

Kommunen står framfor betydelige investeringer i nytt helse-, administrasjonsbygg og omsorgsboliger. Låneopptak gjør at en større andel av driftsinntektene vil gå med til å dekke renter og avdrag. Det gjør at det blir mindre igjen til driftstiltak.

Inntekter som følge av kompensasjoner og erstatninger fra kraftutbygging, og kraftproduksjon (eiendomsskatt, konsesjonskraft, konsesjonsavgift og naturressursskatt) er svært viktig for oss. Dette er en økonomisk kompensasjon for at kommunen har avgitt store naturressurser hvor mange av naturinngrepene er irreversible. Eiendomsskatteinntektene fra kraftverkene har siden 2016 blitt redusert med 10 mill. kr tilsvarende over 35 %. Det er urimelig og uheldig at verdien av kraftverkene skal endres mye fra år til år. I 2021 ser det heldigvis ut til å bli en betydelig økning på 4,5 mill. kr i forhold til 2020. Nettoinntektene fra konsesjonskraft varierer også svært mye fra år til år. I 2020 utgjorde de 9 mill. kr og er historisk høye. I 2021 blir det derimot en kraftig stor reduksjon ned til 1,8 mill. kr.

Det arbeides kontinuerlig med å verne om den lokale beskatningsretten, både administrativt og politisk. Dersom disse kompensasjonsendringene skulle falle bort, eller forverres ytterligere, vil det få store konsekvenser for kommunen som tjenesteyter og arbeidsgiver. Det er særdeles viktig å følge opp disse rettighetene og inntektene i årene som kommer. Egenkontroll og oppfølging på dette området er meget viktig og må gjennomføres på en betryggende måte.

Lønn og personale

Årsverk og ansatte

Ansatte	Kvinner		Menn		Totalt	
	2020	2019	2020	2019	2020	2019
Antall ansatte	104	112	35	36	139	148
Antall årsverk	78	81	23	23	101	104

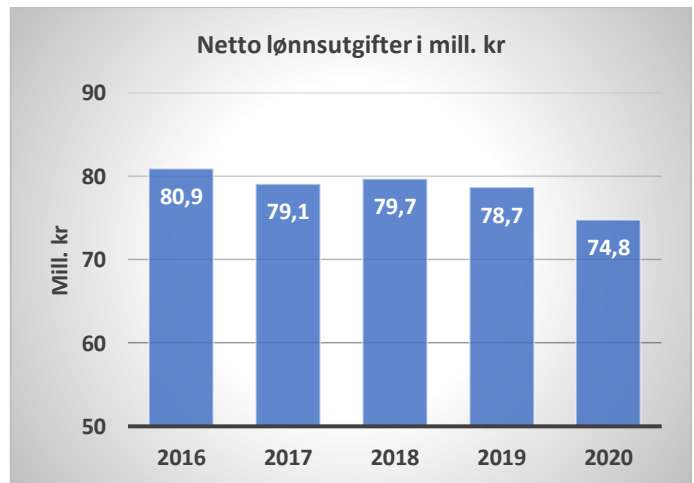
For at kommunen skal kunne yte service og tjenester til befolkningen har kommunen behov for mange forskjellige stillingsgrupper med ulik fagbakgrunn. Ved utgangen av 2020 var i alt 139 personer tilsatt i 101 årsverk. Arbeidstakerne må derfor helt klart sies å være den største, dyreste og viktigste ressursen i den kommunale forvaltningen.

I 2020 ble bemanningen redusert med netto ca. 3 årsverk hvor den største reduksjonen skjedde innenfor sektor helse og omsorg.

Kjønnsfordelingen i kommunen viser at av total ansatte i kommunen er ca. 25 % menn og ca. 75 % kvinner. Kommunen har mange deltidsstillinger, spesielt innenfor de kvinnedominerte yrkene. Det er et mål at stillingsandelene skal økes, men det er ikke registrert noe stort omfang av ufrivillig deltid i Tydal kommune. Det gjennomføres likevel fortløpende arbeid for å følge opp dette arbeidet.

Tydal kommune har ikke gjennomført spesielle tiltak for å fremme likestilling i 2020. Ledersjiktet har en overvekt av kvinner, og det er ikke igangsatt spesielle tiltak for å rekruttere det underrepresenterte kjønn som for tiden er menn. Kommunedirektørens ledergruppe består av to menn og fire kvinner.

Lønnskostnader og årslønnsvekst

Netto lønnsutgifter beregnes som sum lønn med alle sosiale omkostninger for alle ansatte i Tydal kommune fratrasket syke- og fødselspenger samt tillagt kjøp av tjenester fra bemanningsbyrå.

Årslønnsveksten på kommunalt tariffområde har variert mellom 3,2 % og 1,7 % de senere årene og ble på 1,7 % i 2020. Den lave lønnsveksten har sammenheng med koronapandemien. Med brutto lønn og sosiale omkostninger på til sammen nesten 75 mill. kr i 2020 fører selv små tillegg til store merkostnader for kommunen. Ett prosentpoeng med helårsvirkning utgjør nesten 0,75 mill. kr pr år.

Men lønnskostnader har også en annen side. Kommunen som arbeidsgiver må være konkurransedyktig på lønns- og arbeidsbetingelser for å tiltrekke seg dyktige ansatte. Kampen om arbeidskraften har hardnet til de senere årene. Det konkurreres delvis om den samme arbeidskraften med både private virksomheter og andre kommuner.

Diskriminering og likestilling

Kommunen har plikt til å fremme likestilling og hindre diskriminering. Vern mot diskriminering i arbeidslivet sikres gjennom Lov om likestilling og forbud mot diskriminering (likestillings- og diskrimineringsloven) gjeldende fra 01.01.18. Loven erstatter fire tidligere lover som gjaldt diskriminering knyttet til ulke diskrimineringsgrunnlag. Endringene var hovedsakelig av redaksjonell art, og knyttet til arbeidet med å sikre et mer enhetlig vern mot diskriminering i norsk rett. Loven gjelder for alle samfunnsområder, altså også for arbeidslivet, bortsett fra diskriminering på grunn av alder i forhold som reguleres av arbeidsmiljølovens kapittel 13 og skipsarbeidsloven kapittel 10.

Lovens formål er å fremme likestilling og hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder og andre vesentlige forhold ved en person. Med likestilling menes likeverd, like muligheter og like rettigheter. Likestilling forutsetter tilgjengelighet og tilrettelegging. Loven tar særlig sikte på å bedre kvinners og minoriteters stilling. Loven skal bidra til å bygge ned samfunnsskapte funksjonshemmede barrierer, og hindre at nye skapes.

Arbeidsmiljøloven forbyr, i tillegg til bestemmelsene i likestillings- og diskrimineringsloven, diskriminering på grunn av politisk syn, medlemskap i arbeidstakerorganisasjon og alder. Trakassering og instruks om å diskriminere personer av slike grunner anses også som diskriminering. Bestemmelsene gjelder også diskriminering av midlertidig ansatte og arbeidstakere som jobber deltid.

Kjønnsbalanse m.m.

Det er nødvendig med bevisstgjøring rundt rekrutteringsprosessene. Tydal kommune har få menn i kvinnedominerte yrker. I 2019 var det to i sektor helse og omsorg samt 2 i barnehagen mens det i 2020 var ingen. Samtlige politiske lederverv i inneværende valgperiode er besatt av menn.

Menn i kvinne- dominerte yrker	2020	2019	2018	2017	2016	Politiske lederverv	Kvinner		Menn	
							2019	2015	2019	2015
Helse og omsorg	0	2	2	2	2	Ordfører	0	0	1	1
						Varaordfører	0	0	1	1
Barnehage	0	2	1	0	0	Leder UMS	0	0	1	-
						Kontrollutvalg	0	0	1	1

I bevisstgjøring med tanke på likestilling er det viktig med oppgradering av status for kvinnedominerte yrker, og at menn går inn i kvinnedominerte yrker. Det er også viktig at de politiske partiene hensyntar kjønnsbalansen i nominasjonsprosessen og ved valg til styrer, råd og utvalg.

Det er også viktig med integrering av fremmedkulturelle kvinner og menn. 3 personer med etnisk bakgrunn er vikar eller fast ansatt i Tydal kommune. Diskriminering på etnisk grunnlag er noe Tydal kommune ser alvorlig på. Det er likevel ikke vurdert til å være et problemområde.

Universell utforming

Tydal kommune arbeider aktivt og målrettet for å fremme universell utforming innen virksomheten gjennom å bidra til nedbygging av samfunnsskapte barrierer og hindre at nye skapes.

I Tydal kommune er det planlagt tiltak eller gjennomført følgende tiltak:

- Ved rådhuset er det tydelig skilting og markering av parkeringsplass for bevegelseshemmede.
- Det er inngangsdører med dørautomatikk både på rådhuset herunder NAV-kontoret, helsesenteret, sykehjemmet, Tydalshallen og biblioteket/skolen.
- Det er heis på rådhuset, helsesenteret, sykehjemmet, servicebygget og biblioteket/skolen.
- Kommunen sørger for individuell tilrettelegging av arbeidsplasser slik at alle så langt som mulig skal kunne utføre jobben ut fra sine forutsetninger.
- Vi følger regelverket for universell utforming i våre byggeprosjekter. Det betyr likevel ikke at alle våre lokaler er oppdatert til dette nivået.

Fokusområder for likestillingsarbeid

Det er nødvendig med bevissthet rundt likestilling ved:

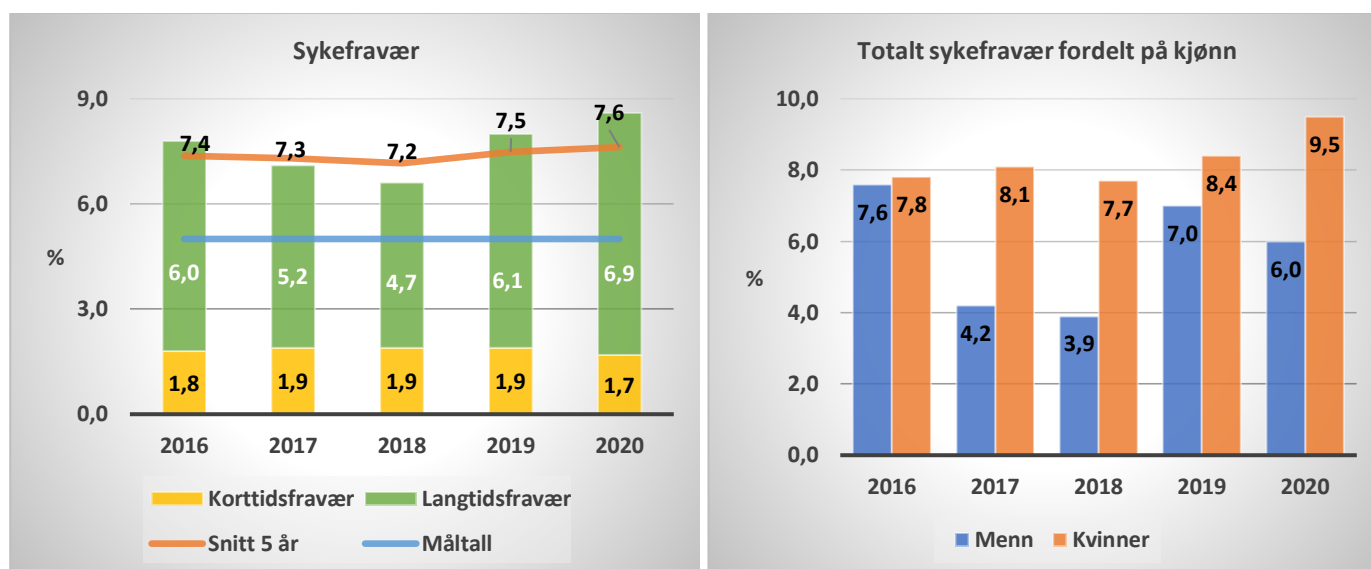
Ansettelser	Rekruttering til lederstillinger.	Oppgradering av status for kvinnedominerte yrker.
Lederopplæring	Menn i kvinnedominerte yrker.	Integrering av fremmedkulturelle menn og kvinner.
Møtekultur og nettverk	Kvinner i mannsdominerte yrker.	Få godkjent utdanning fra utenlandske institusjoner.
Rekruttering til fagstillinger	Arbeids og oppgavefordeling.	Ordninger med mer fleksibel arbeidstid inkl. hjemmekontor.
Uønsket deltidspromatikk	Lønn som virkemiddel i likestilling.	Sammensetting av prosjektgrupper og utpeking av prosjektledere
Diskriminerende holdninger	Kvinnerepresentasjon i viktige forum.	Tilrettelegging av karrieremuligheter i ulike faser av den yrkesaktive perioden.

Etikk

Etiske retningslinjer for ansatte og folkevalgte i Tydal kommune ble vedtatt i 2016. Etisk kvalitet på tjenesteyting og myndighetsutøvelse er en forutsetning for at innbyggerne skal ha tillit til kommunen. Målet med de etiske retningslinjene er at alle ansatte og folkevalgte skal være seg dette bevisst. Retningslinjene er ment å være generelle rettesnorer som igjen krever refleksjon av den enkelte.

Kommunen som arbeidsgiver har det overordnede ansvaret for de etiske retningslinjene, og for at disse blir fulgt. Sektorledere og tjenesteledere har et særlig ansvar for oppfølging. For det første fordi lederne gjennom ord, handlinger og lederstil har stor innflytelse på kulturen og normene for atferd i organisasjonen. For det andre fordi lederne selv kan bli satt i situasjoner hvor valg og beslutninger krever etisk refleksjon og klokskap. For det tredje fordi det er ledernes ansvar å sørge for at hele organisasjonen er seg bevisst de etiske kravene som stilles i virksomheten, og at det umiddelbart blir tatt opp i organisasjonen dersom det skjer brudd på lover og regler eller det utvikler seg en uheldig sedvane og kultur. Gjennom felles forståelse av grunnleggende prinsipper knyttet til etiske handlinger tilstreber Tydal kommune gode, etiske handlinger i alle deler av kommunens virksomhet og blant folkevalgte. Gjennom gode rutiner og fagsystem skal kommunen ivareta betryggende kontroll. Kommunen har fagsystem for avvikshåndtering.

Sykefravær

Figuren til venstre viser sykefraværet spesifisert på korttidsfravær og langtidsfravær samt glidende gjennomsnitt over 5 år. Totalt sykefravær sees på toppen av søylene. Figuren til høyre viser totalt sykefravær fordelt på kjønn.

Sykefraværet koster kommunen store summer hvert år i vikarutgifter og tapt tjenesteproduksjon samt administrativt merarbeid. De første 16 dagene arbeidstakerne har sykefravær må kommunen som andre bedrifter dekke selv. NAV trygd refunderer deretter sykepenger. Også i sykefraværperioder med refusjon fra NAV ligger det igjen en betydelig kostnad hos kommunen som arbeidsgiver.

Det totale sykefraværet var i 2020 på 2.191 dager som utgjør 8,6 %. Det er økning på 0,6 prosentpoeng fra 2019. Det gjennomsnittlige sykefraværet de siste fem årene har vært på 7,6 %. Korttidsfraværet har variert lite de 5 siste årene. Sykefraværet er høyere blant kvinner enn menn noe man ser i de aller fleste kommunene.

Det er ikke vedtatt noe spesielt måltall for sykefravær i Tydal for 2020, men i kommunestyrets møte den 27.08.18 ble det vedtatt at målet var 5 % for økonomiplanperioden 2019 – 2022. Tydal ligger i 2020 en god del over med 8,6%.

Kommunens kostnader med sykefraværet er vanskelig å beregne eksakt. Den største kostnaden har kommunen de 16 første dagene arbeidstakerne har sykefravær. I 2020 var det til sammen 398 fraværsdager de første 16 dagene som utgjør 1,7 %. Dette korttidsfraværet kan anslås til en kostnad i vikarinneleie, tapt tjenesteyting og administrering på opp mot 1,5 mill. kr, tilsvarende 2 – 3 årsverk. Langtidsfraværet ut over 17 dager ble på 1.793 dager som utgjør 6,9 %. Hva som er kostnaden på fravær over 16 dager (arbeidsgiverperioden) er vanskelig å fastslå, men som eksempel kan det vises til at 100 % sykmelding i 4 mnd. av en arbeidstaker med årslønn på kr 390.000,-, koster kommunen ca. kr 50.000,-, hvorav bare halvparten gjelder arbeidsgiverperioden (første 16 dager). For ei årslønn på 600.000,- er tilsvarende kostnad ca. kr 100.000,- og arbeidsgiverperioden utgjør da bare knapt 40 %.

Det har ikke vært registrert alvorlige arbeidsulykker blant kommunens ansatte i 2020.

Lærlinger og studenter

Tydal kommune jobber aktivt for å bidra til at flere får seg en utdanning. Det gjøres bl.a. ved at kommunen mottar både studenter, elever og tar inn lærlinger/lærekandidater. Dette er et viktig samfunnsansvar. I tillegg til at man bidrar til at den enkelte får seg en utdanning bidrar man også til egen rekruttering. Tydal kommune hadde i 2020 til sammen 6 forskjellige lærlinger (1 kontorlag, 2 helsefagarbeider og 2 innenfor barne- og omsorgsarbeiderfaget samt 1 institusjonskokk) hvor noen var i det første læreåret mens andre var i det andre læreåret.

Sentraladministrasjonen og fellesfunksjoner

Kommunedirektør: Heidi Horndalen

Politisk virksomhet omfatter kommunestyre, formannskap, kontrollutvalg, utvalg/annen politisk virksomhet, råd for eldre og mennesker med nedsatt funksjonsevne, partistøtte, valg og revisjon. Kommunen har ordfører på heltid og varaordfører i en liten andel.

Overordnet ledelse samt stabs- og støttefunksjoner; kommunedirektøren og sektorledere, økonomi/kommunekasse, personal, IKT, opplæring, tillitsvalgte/verneombud, diverse fellesfunksjoner og servicekontor. Servicekontoret ivaretar oppgaver som resepsjon, turistinformasjon, stabs-/støttefunksjoner, hjemmesidene: tydal kommune og sylan.no, samt sosiale medier.

Under sentraladministrasjonen deltar Tydal kommune i det interkommunale samarbeidet Værnesregionen innenfor områdene tjenestesenter for IT (VARIT), tjenestesenter for lønn og regnskap samt samarbeid innenfor innkjøp.

Sentraladministrasjonen skal føre tilsyn med hele den kommunale forvaltningen, legge til rette, lede, utvikle og samordne den kommunale virksomheten inkl. interne tiltak som gjelder personalet. Sentraladministrasjonen ledes av kommunens kommunedirektør som også er den øverste administrative leder for hele den samlede kommunale forvaltningen. Kommunedirektøren skal bl.a. påse at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt. Kommunedirektøren har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i alle kommunale folkevalgte organer med unntak av kontrollutvalget. Kommunedirektøren blir av og til invitert til kontrollutvalget.

Måloppnåelse

Kommuneplanens hovedmål

I kommuneplanens samfunnsdel er det vedtatt følgende hovedmål for Tydal kommune:

«Lokalsamfunnet Tydal skal bestå og utvikles på en bærekraftig måte til det beste for bygdas innbyggere, hyttefolk og tilreisende.»

Kommuneplanens delmål

Videre er det vedtatt 4 delmål i kommuneplanen:

Delmål 1 – Tydal som lokalsamfunn

Uavhengig av framtidig kommunestruktur skal Tydal ha:

- Lokalt tilpassede kommunale tjenester til innbyggerne.
- Samfunnsutvikling på lokalt nivå.
- Et levende lokaldemokrati med lokal beslutningsmyndighet.

Delmål 2 – Ei god bygd å bo i

«Trivsel og bolyst skal prege lokalsamfunnet og bidra til en positiv befolkningsutvikling i Tydal.»

Delmål 3 – Aktiv samfunnsutvikling

«Tydals fortrinn skal utnyttes til å utvikle et moderne og nyskapende lokalsamfunn med arbeid til alle.»

Delmål 4 – Ansvarlig naturforvaltning

«Lokale naturressurser skal forvaltes på en bærekraftig måte, med hensyn til areal, miljø og klima.»

For å kunne nå disse målene er kommunen, foruten nødvendige økonomiske ressurser, avhengig av en kompetent og effektiv stab. Tydal har mange kompetente medarbeidere som sørger for gode tjenester. For å effektivisere organisasjonen er det jobbet mer på tvers av tjenestene for å utnytte kompetanse og de ressurser vi har. Dette har vært besparende og inspirerende for de ansatte. Det er sannsynligvis mer å hente på dette og arbeidet vil fortsette, bl.a. gjennom prosjektet «Gjennomgang av stab- og støttefunksjonene - framtidig organisering og effektivisering».

Tydal har over mange år opplevd befolkningsnedgang og reduserte driftsinntekter. Den aller viktigste jobben er å stabilisere innbyggertallet og helst øke det. Det er en meget krevende jobb. Tydal har innenfor de fleste områdene god kapasitet på sine tjenester. Tydal har også en godt utbygd infrastruktur med en bygningsmasse innenfor oppvekstområdet som kan ta imot vesentlig flere barn enn det som er tilfellet i dag. For en del år siden var det betydelig flere barn både i barnehagen og grunnskolen. Flere barn gir kommunen økte inntekter. I grunnskolen kan vi ta imot en god del flere barn uten at det behøver å føre til noen særlig økt bemanning.

Tydal har lav arbeidsledighet og flere virksomheter sliter med å skaffe medarbeidere med riktig kompetanse. En av utfordringene er at det gjerne må være arbeidsplasser til to voksne for at de skal flytte til Tydal. Det arbeides mye med å legge til rette for nye arbeidsplasser.

Kommunestyret vedtok i sitt møte den 18.03.21 å selge datasentertomtene til Tydal Data Center. Av kjøpekontrakten framgår det at kjøper har til hensikt å utvikle eiendommen i henhold til reguleringsplanen, herunder opparbeidelse av nødvendig infrastruktur, etablering av eget datalagringssenter på eiendommene, samt tilrettelegging for andre aktører som vil etablere datalagringssenter på eiendommene. Med datalagringssenter menes i denne avtalen nødvendig infrastruktur som bygninger, strømforsyning, kjøling, datanettverk, overvåking av datasenter og infrastruktur, adgangskontroll, sikkerhet og andre relevante driftstjenester med kvalitet tilpasset kunder som ønsker å plassere datamaskiner eller leie datatjenester som utføres på eiendommene.

Bakgrunnen for ønske om etablering av datasenter er etablering av arbeidsplasser samt økt grunnlag for uttak av konsesjonskraft. Tydal har mange gode forutsetninger for hva som er viktig for en voksende datasenterindustri. Det er bl.a. god strømtilgang, godt utbygd fibertilgang, kaldt og stabilt klima og relativt kort avstand til Værnes og Trondheim. Det globale markedet for datasentre er i sterk vekst på grunn av et økende behov for datalagring. En etablering av et stort datasenter vil føre med seg positive lokale og regionale ringvirkninger.

Økonomisk ressursinnsats og årsverk

Tall i mill. kr	Regnskap	Budsj (oppr)	Avvik	Avvik	Årsverk	Årsverk	Ansatte	Ansatte
	2020	2020	i kr	i %				
Driftsutgifter	23,5	23,7	-0,2	-0,8	11,4	11,4	14	14
Driftsinntekter	-1,0	-0,5	-0,5	100,0				
Netto	22,5	23,2	-0,7	-3,0				

Total ressursbruk innenfor sentraladministrasjonen var på netto 22,5 mill. kr som er 0,7 mill. kr (3 %) lavere enn opprinnelig budsjett. Nettoavviket skyldes i hovedsak lavere utgifter til Værnesenhetene lønn og regnskap samt IKT, men også høyere utgifter til juridisk bistand.

Bemanningen i sentraladministrasjonen omfatter kommunedirektør, økonomisjef, sektorleder helse og omsorg, sektorleder næring og kultur, sektorleder teknikk og miljø og personalrådgiver. Sektorleder oppvekst hører inn under hovedansvar 2 oppvekst. Bemanningen i sentraladministrasjonen har det siste året vært uforandret etter at den i 2019 ble redusert med 0,65 årsverk til 11,4 årsverk. Bemanningsreduksjonen har ikke ført til større negative følger.

Økonomisjef Marthe Rønning Græsli sa etter to års permisjon opp stillingen sin høsten 2020. Som ny økonomisjef ble Henrik Vinje tilsatt. Han var også økonomisjef i Græslis permisjon.

Værnesregionen

Med bakgrunn i arbeidet med evaluering av styring og ledelse i Værnesregionen vedtok samarbeidskommunene overordnet samarbeidsavtale og samarbeidsavtaler for de ulike tjenesteområdene i Værnesregionen. Tydal kommunestyre fattet vedtakene i sitt møte den 28.02.19.

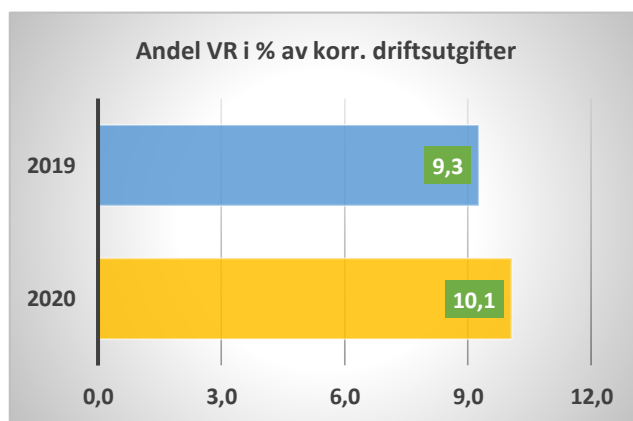
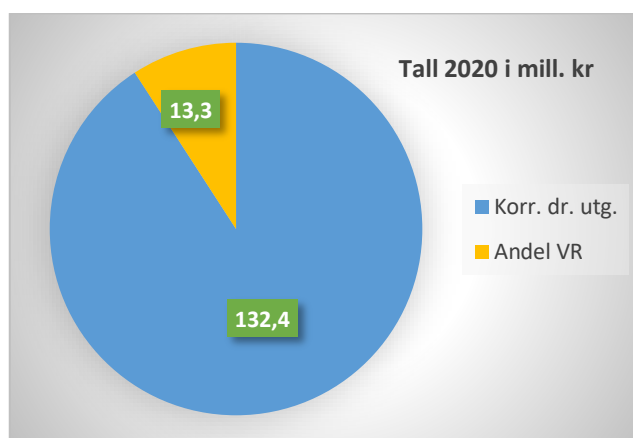
Tjenesteproduksjonen i Værnesregionen skal fortsette som før. Det er inngått nye vertskommuneavtaler for tjenstesentrene DMS, forvaltningskontor, IKT, innkjøp, legevakt, lønn og regnskap, NAV, PPT, responscenter, samfunnsmedisin, skatteoppkrever og barnevern. Det er en intensjon at også flere nye samarbeider kan inkluderes. Samarbeidsavtalene om tjenesteproduksjon- og utvikling i Værnesregionen ble vedtatt med virkning fra 01.01.19. Malvik kommune var inntil i fjor høst vertskommune for skatteoppkrever og arbeidsgiverkontroll. Dette samarbeidet opphørte da staten tok over disse oppgavene.

Som en del av evalueringsarbeidet i Værnesregionen ble det også vedtatt nye kostnadsnøkler som dessverre førte til betydelige merkostnader for Tydal kommune. Det interkommunale samarbeidet i Værnesregionen er svært viktig for å kunne gi et godt tjenestetilbud til innbyggerne i Tydal. Tydal er en liten kommune som er svært sårbar med små fagmiljøer innenfor de fleste områder. Uten det interkommunale samarbeidet ville Tydal hatt betydelige utfordringer med å kunne gi et tilfredsstillende tjenestetilbud til kommunens innbyggere.

Kostnadene med deltakelse i enkelte av samarbeidene har blitt så store at Tydal kommune sa opp samarbeidsavtalene om forvaltningskontor og DMS i desember 2020. Tydal har heller ikke vært fornøyd med samarbeidet om forvaltningskontor. Uttreden fra samarbeidet vil være 31.12.21. Det er planlagt et samarbeid med Selbu kommune om ivaretagelse av disse oppgavene fra 01.01.22.

Ressursbruk Værnesregionen

Type tjeneste i Værnesregionen	2020	2019
VARIT drift	3 789 000	3 535 000
VR innkjøp	213 000	192 000
VR lønn og regnskap	1 598 000	1 496 000
VR sekretariat	78 000	82 000
VR skatteoppkrever og kontroll	223 000	393 000
VR PPT	667 000	662 000
VR barnevern	1 963 000	2 014 000
VR NAV	2 105 000	1 552 000
VR samfunnsmedisin	416 000	408 000
VR legevakt	727 000	780 000
VR forvaltning	662 000	634 000
VR DMS intermediære senger	296 000	307 000
VR DMS ø.hjelpssenger	403 000	388 000
VR samhandling	20 000	16 000
VR responscenter	163 000	80 000
Sum driftsutg. Værnesregionen	13 323 000	12 539 000
VARIT investering	420 000	567 000
Sum totale utg. Værnesregionen	13 743 000	13 106 000

Tydal kommunes andel av driftsutgiftene innenfor de samarbeidene kommunen deltar i utgjorde i 2020 13,3 mill. kr som utgjør 10,1 % av de totale korrigerede driftsutgiftene. I forhold til 2019 er det en økning på ca. 0,8 mill. kr. I tillegg kommer kommunens andel i VARIT investering som i 2020 utgjorde nesten litt over 0,4 mill. kr. Andelen av

driftsutgiftene til Værnesregionen sett i forhold til kommunens korrigerte driftsutgifter økte med 0,8 prosentpoeng til 10,1 % i 2020. Det skyldes både at kommunens utgifter til tjenestesamarbeidene i Værnesregionen økte og at korrigerte driftsutgifter ble redusert. Størst økning er det innenfor NAV.

Tall i mill. kr	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Driftsutgifter	13,3	14,0	-0,7	-5,0

Tydal kommunes driftsutgifter til tjenestesamarbeidene ble 0,7 mill. kr lavere enn Tydal kommunes opprinnelige budsjett tilsvarende 5 %. Det er mindreforbruk innenfor IKT, lønn og regnskap, PPT og barnevern, mens det er merforbruk innenfor NAV.

Tabellen viser avviket mellom opprinnelig budsjett og regnskapet for tjenestesamarbeidene i Værnesregionen.

For nærmere informasjon vises det til egne årsmeldinger for enhetene i Værnesregionen.

Kort om året som har gått

Koronapandemien

Året som har gått ble det mest krevende for Tydal kommune, og Norge, siden andre verdenskrig. Koronaviruspandemien som er et verdensomspennende utbrudd av luftveisinfeksjonen covid-19 spredte i løpet av noen måneder seg til hele verden. I Norge kom den i mars 2020. Pandemien har ført til mange smittende og døde verden sett under ett. I Tydal har det heldigvis ikke vært smittende.

Koronapandemien har ført til store utfordringer for alle landets kommuner. Det ble iverksatt strenge smitteverntiltak både i de kommunale tjenestene og hos landets befolkning. Tiltakene som ble iverksatt er de mest inngripende siden andre verdenskrig. Pandemien har ført til betydelig merarbeid- og kostnader for kommunen, selv om vi i Tydal så langt ikke har smittende. I skrivende stund, påsكا 2021, over ett år siden pandemien kom til Norge, er det fortsatt inngripende tiltak for å redusere smitten i befolkningen. Flere effektive vaksiner har blitt utviklet, og produsert på rekordtid. Vaksineringen har kommet godt i gang og det forventes at smittespredningen vil avta etter hvert som vaksineringen skrider frem. Det er håp om at landet og verden vil åpne mer opp i løpet av sommeren og høsten.

Kommunedirektørens ledergruppe har brukt mye tid på pandemien i 2020. Det har vært gjennomført en rekke møter i kommunens kriseledelse, både for å identifisere utfordringer og kriser, planlegge for disse, håndtere krisene når de oppstår, minimere skadeomfanget, normalisere driften og håndtere krisens etterdønninger/-virkninger. Koronakrisen har lært oss mye som vi tar med oss i det videre arbeidet.

For å ivareta smittevern hensyn har to kommunestyremøter så langt vært avholdt som digitale fjernmøter ved hjelp av dataprogramvaren «Teams». Formannskapet har så langt også gjennomført fjernmøter (7 møter) med samme digitale løsninger. Det var knyttet noe spenning til hvordan møteavviklingen og de tekniske løsningene ville fungere, men det har vist seg å fungere godt.

Kommunestyremøtene som ikke har blitt avholdt via Teams har blitt flyttet til kulturhuset for å ivareta smittevern hensyn. Flere av formannskapsmøtene har også vært avholdt i kulturhuset.

Svært mange møter, både i Værnesregionen og mange andre møter, er avholdt gjennom Teams. Det har også fungert godt, men det blir ikke helt som å møtes fysisk. Pandemien har ført til betydelig mindre reisevirksomhet som også har gitt tidsbesparelser og lavere reiseutgifter.

Koronapandemien har ført til svært mye ekstraarbeid også for sentraladministrasjonen, og kommunedirektøren spesielt. Helse- og omsorgstjenestene har blitt svært mye berørt. Se nærmere om dette i kapitlet om denne sektoren. Hele det kommunale tjenesteapparatet har på en eller annen måte blitt berørt av den spesielle situasjonen. Det har dessverre ført til at andre saker og arbeidsoppgaver har fått mindre oppmerksomhet enn ønskelig.

Servicekontoret

Koordinering med informasjonsflyt til innbyggere i forbindelse under koronapandemien har ligget til servicekontoret hvor de har gjort en utmerket jobb. Det har vært et godt samarbeid i Værnesregionen om dette.

Den fysiske turistinformasjonen og salgsavdelingen ble nedlagt 31.12.20. Digital turistinformasjon vil fortsatt være tilgjengelig og man fortsetter også med brosjyrer. Dette er en del av et omstillingsarbeid med å fokusere på kommunens kjernevirksomhet og bli mer effektiv og derigjennom frigjøre tid. Servicekontoret har fått overført arbeidsoppgaver fra andre enheter.

Servicekontoret har arbeidet med digitalisering av eiendomsarkivet. Arbeidet har bl.a. bestått av sortering og klargjøring til skanning av historisk eiendomsarkiv. Målet med arbeidet er å forenkle og forbedre måten å levere offentlige tjenester på. Som et ledd i det å tilby innbyggere og næringsliv gode brukervennlige og helhetlig digitale tjenester skal eiendomsarkivet digitaliseres. Digitaliseringen vil sikre arkivmaterialet og lette saksbehandlingen på byggesak.

Servicekontoret opplever fornøye brukere og har gjennomført brukertest av hjemmesiden. De generelle målene nås i arbeidet.

Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og arbeidsvilkår

Den nye kommuneloven slår fast at kommunestyret eller fylkestinget skal gi forskrift om folkevalgtes rett til dekning av utgifter og økonomisk tap, arbeidsgodtgjøring, ettergodtgjøring og permisjoner. Kommunestyret har også tidligere fastsatt regler om dekning av utgifter, økonomisk tap og arbeidsgodtgjøring etter kommuneloven av 1992 §§ 41 og 42, men da som et reglement. Det som er nytt, er at reglene skal gis som forskrift. Forskrift om folkevalgtes rett til godtgjøring og arbeidsvilkår for folkevalgte i Tydal kommune ble vedtatt i oktober 2020.

Fastsettelse av kommunal planstrategi

Kommunestyret vedtok i sak 76/20 den 17.12.20 fastsettelse av kommunal planstrategi for perioden 2020- 2023. Planstrategien viser kommunens satsingsområder og strategiske grep for å nå de langsiktige målsetningene for kommunen (samfunnsplanen). Dokumentet er et politisk styringsdokument som gir retningslinjer til administrasjonen om hva som skal prioriteres den kommende perioden.

Planprogram til kommuneplanens arealdel

Arbeidet som var igangsatt med kommuneplanens arealdel ble gjennom vedtak i kommunestyret i november avsluttet. Det ble da heller ikke fastsatt planprogram for rullering av kommuneplanens arealdel 2021 – 2033. Arbeidet skal reorganiseres og alle høringsinnspill som er mottatt skal tas med videre med muligheter for oppdateringer.

Politisk organisering

Den politiske organiseringen var til behandling i kommunestyret i september. Der ble det vedtatt at organiseringen med utvalg for miljø og samfunn (UMS) videreføres, men ansvaret for planområdet og dispensasjoner etter plan- og bygningsloven legges til formannskapet som tidligere vedtatt i kommunestyret.

Reglementer for folkevalgte organer

Den nye kommuneloven trådte i kraft da kommunestyret konstituerte seg den 17.10.19. Med bakgrunn i den nye loven vedtok kommunestyret i sitt møte i januar 2020 nye reglementer for kommunestyret, formannskapet og utvalg for miljø og samfunn (UMS). I reglementene er det bl.a. inntatt hvilket hovedansvarsområde- og ansvar formannskapet og UMS har. Ansvarsområdet mellom formannskapet og utvalg for miljø og samfunn er endret slik at formannskapet nå får alt ansvar omkring plansida og dispensasjoner etter plan- og bygningsloven mot at det tidligere var slik at utvalg for miljø og samfunn behandlet dispensasjoner, mens formannskapet behandlet øvrige plan saker. Endringen vil sikre mer helhetlig og samordnet behandling og oppfølging av planområdet i kommunen. I februar 2021 ble det tatt inn i reglementene at kommunestyret, formannskapet og utvalg for miljø og samfunn kan gjennomføre møter som fjernmøter. I desember ble det vedtatt nytt reglement for kontrollutvalget.

Reglementene skal sammen med kommunelovens bestemmelser angi og utdype reglene for hvordan møter i de folkevalgte organene skal gjennomføres. Reglementene endrer ikke på mye av dagens måter å gjennomføre møter

på, men de blir i større grad skriftliggjort. Reglementene vil være et nyttig hjelpemiddel til forberedelser og gjennomføring av møter i folkevalgte organer.

TV-aksjonen 2020

Tydal formannskap vedtok at kommunen ikke skulle oppnevne egen komite for TV-aksjonen 2020 og at det heller ikke skulle gis pengebeløp fra Tydal kommune til TV-aksjonen. Bakgrunnen for dette var at pengene fra TV-aksjonen skulle gå til WWF som har et syn på rovdyrproblematikk som strider mot holdningene som bl.a. flere distriktskommuner har.

Midt-Trøndelag interkommunale politiske råd

Rådet som ble opprettet i 2018 bestående av kommunene Stjørdal, Levanger, Verdal, Selbu, Tydal, Malvik, Meråker, Frosta, Inderøy, Steinkjer, Verran og Snåsa ble på slutten av 2020 vedtatt nedlagt.

Formålet med rådet var å skulle samarbeide om samfunns-, interesse- og næringspolitikken for å skape vekst og bærekraftig utvikling i regionen mellom Trondheim og Steinkjer. Regionrådet skulle også ovenfor øvrige myndighetsorganer være et kontaktpunkt og en pådriver for utvikling av regionen. Det viste seg at rådet ikke var egnet til å nå formålet for organet. Det foreligger av den grunn enighet blant medlemmene om nedleggelse av MTR.

Kommunen har fått kommunedirektør

I den nye kommuneloven som trådte i kraft 01.01.20 benevnes kommunens øverste administrative leder for kommunedirektør. Det er en kjønnsnøytral tittel som også Tydal kommune tok i bruk fra og med februar 2020.

Fremtidige utfordringer

Det pågår er arbeide hvor hovedmålet er å komme fram til en framtidig organisering/innretning av stabs- og støttefunksjonene med mål om best mulig ressursutnyttelse. Prosjektet omfatter i hovedsak servicekontoret, økonomikontoret, merkantil omsorg og merkantil oppvekst. Det er behov for å tenke nytt i måten stab/støtte er organisert på, og hvilke tjenesteleveranser som er fornuftig at de ivaretar på vegne av de ulike tjenestene. Arbeidet forventes avsluttet i 2021.

Vi må i årene fremover sikre at ordningene som gir kommunen kompensasjoner og erstatninger fra kraftutbygging og kraftproduksjon opprettholdes og helst tilpasses dagens nivå. Dette er økonomiske kompensasjoner for at kommunen har avgitt store naturressurser. Det er fremdeles meget viktig å følge opp disse ordningene, både fra administrativt og politisk nivå.

Sentraladministrasjonen opplever at ressurstilgangen er stram og det fører til en streng prioritering av hvilke arbeidsoppgaver som kan vies oppmerksomhet. Innenfor overordnet styring og ledelse samt saksbehandling har kommunen et minimum av ressurser for å kunne drive kommunen. Man er ytterst sårbar ved fravær eller ledighet i stillingene. Vi ser at den lave bemanningen i administrasjonen får følger som lengre saksbehandlingstid. Spesielt gjelder det tynge saker som krever mye tid. Det skjer til tross for at det dessverre har blitt normalt for mange ledere å arbeide utover normal arbeidstid for å holde tjenesteproduksjonen i gang. Noen yter en innsats langt utover det som kan forventes. Kommunedirektøren anser det ikke som usannsynlig at nøkkelpersonale kan slutte den nærmeste tiden. Kommunen står i fare for å miste mye god kompetanse og kapasitet. Det vil være meget uheldig.

Kommunen må ha faglig og administrativ kraft til å utrede og framstille saker slik at det klargjør mulige valg og gjøre rede for konsekvensene. Videre må det være en kompetent organisasjon som har kraft til å sette de politiske valgene ut i konkrete tiltak. Dette er en forutsetning for å kunne ha et sterkt lokaldemokrati slik at det er gode rammevilkår for det politiske arbeidet. Slike rammebetingelser må være på plass som grunnlag for en sterk lokalpolitisk arena. Begge disse forutsetningene må, sammen med økonomiske ressurser, være til stede for å kunne holde fram som egen kommune. Kommunen må være styringsdyktig og ha utviklings- og omstillingskraft. Kommunen har et lavt nivå når det gjelder slike ressurser.

Sektor oppvekst

Sektorleder: Mona Moan Lien

Sektoren omfatter barnehage, grunnskole, skolefritidsordning, voksenopplæring for innvandrere/grunnskole for voksne, kulturskole, skole-/folkebibliotek og frivilligsentralen. Det vises til egen årsmelding for frivilligsentralen. I tillegg er de interkommunale tjenestene PPT og barnevern lagt under sektoren, se egen årsmelding fra Værnesregionen.

Måloppnåelse

Barn og unge i Tydal skal oppleve en god oppvekst. Vi jobber i fellesskap for å gi barn og unge god faglig og sosial utvikling i trygge rammer. Tidlig innsats, helhetlig tenkning og tverrfaglig samarbeid er bidrag for å oppnå dette. Utviklingsarbeidet i oppvekst «Inkluderende barnehage- og skolemiljø» er et eksempel på helhetstenkning og samarbeid der barn og unge møter voksne som har god relasjonskompetanse til å veilede dem og legge til rette for å fremme et inkluderende læringsmiljø. En lærer ved skolen var frikjøpt i 10 % ut 2020 som ressursperson i oppfølging av arbeidet med satsingen. Barnehagelæreren som er ressursperson i arbeidet ved barnehagen har permisjon og styrer har hatt rollen som ressursperson.

Samarbeid og samordning av ressurser innenfor hele oppvekstsektoren fungerer godt. Reduksjon i bemanning i.h.t. budsjettvedtak. Skole reduserte bemanningen gradvis gjennom året ved ikke å fylle opp permisjoner og avganger fullt ut. Fra høsten 2020 utgjorde dette 47,5 % stilling. Barnehagen reduserte bemanning fra høsten 2020 med 0,8 stilling ved ikke å fylle opp permisjoner og avgang.

Vi har en utvidet årsmelding i form av en tilstandsrapport for skole og barnehage og det vises til denne for mer utfyllende informasjon. Tilstandsrapport ble skrevet i henhold til krav i opplæringsloven § 13-10 og er behandlet politisk. Rapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeieren og har kvalitetsutvikling som siktemål. I forbindelse med kvalitetsutviklingen har Tydal kommune takket ja til å delta i oppfølgingsordningen med start sommeren 2020. Vi er inne i en forfase der analyser og kartlegginger går grundig igjennom for at vi skal finne tiltak for videre kvalitetsutvikling.

Skolen jobber med å utnytte de digitale verktøy vi har og søkte derfor også i 2020 om tilskudd til innkjøp av digitale læremidler, og fikk innvilget et tilskudd fra Utdanningsdirektoratet som gikk til innkjøp av lisenser som bidrag til utviklingsarbeid om økt motivasjon og læringsutbytte.

Barnehagen hadde frem til august 2020 dispensasjon fra pedagognormen. Fra august 2020 innfridde barnehagen både pedagog- og bemanningsnorm. Kommunens målsetting om full barnehagedekning nåes også i 2020.

Biblioteket har fortsatt med organisering og vedlikehold av mediebeholdningen i 2020. Tilpasning til nye lokaler og justeringer har tatt mye tid. Oppgraderte og mer åpne lokaler fungerer godt, både for skole og bibliotek.

Frivilligsentralen i Tydal er kommunalt drevet og ligger i tilknytning til Tydal bibliotek ved Tydal barne- og ungdomsskole. Sentralen mottar 50 % statlig driftstilskudd.

Økonomisk ressursbruk og årsverk

Tall i mill. kr	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr	Avvik i %
Driftsutgifter	25,2	23,0	2,2	9,6
Driftsinntekter	-5,4	-1,8	-3,6	200,0
Netto	19,8	21,2	-1,4	-6,6

Årsverk 2020	Årsverk 2019	Ansatte 2020	Ansatte 2019
25,2	25,8	37	43

Total ressursbruk innenfor sektoren var på netto 19,8 mill. kr som er 1,4 mill. kr (6,6 %) lavere enn revidert budsjett. Dette skyldes i hovedsak større refusjoner enn antatt på slutten av året og lavere utgifter til VR- tjenestene PPT og barnevern. Vedtatte tiltak ble gjennomført i sin helhet og det er stor lojalitet til gjennomføring av de målsettinger og tiltak som er satt.

Den totale bemanningen var i 2020 på 25,2 årsverk som er en nedgang på 0,6 årsverk i forhold til 2019. I tillegg kommer permisjoner og sykmeldinger som ikke ble fylt opp gjennom året, og nedgang/ikke fylte permisjoner ble gjennomført i grunnskole, barnehage og SFO.

De største enhetene er grunnskolen med 14,6 årsverk og barnehagen med 8,3 årsverk. I tillegg kommer to læringer i oppvekstsektoren.

Kort om året som har gått

Barnehagen og skolen har jobbet videre med satsningen "Inkluderende barnehage- og skolemiljø". Dette har vært gjennomgående arbeid både i barnehage og skole der man knytter prosjektet inn mot aktuelle utviklingsområder på egen enhet. En del av arbeidet ble dessverre ikke fullført helt etter planen pga. nedstengningen i vår. Arbeidet med temaet vil derfor fortsatt stå på agendaen også i 2021. Prosjektet er snart ved veis ende og sluttevaluering leveres på nyåret 2021.

Høsten 2020 tok vi i bruk nye læreplaner på alle trinn fra 1. klasse til og med 9., samt i alle valgfag. Fra og med neste skoleår skal også 10. undervises etter nye planer. Vi har derfor jobbet mye med å sette oss inn i de nye planene. Både de overordnede prinsipper og verdier, og selve fagplanene.

En lærer fullførte videreutdanning våren 2020 i faget matematikk. Høsten 2020 startet tre lærere på videreutdanning i fagene KRLE, mat og helse og programmering. Undervisningsinspektøren tar videreutdanning innen digitalisering og ledelse i skolen. Det er bred kompetanse ved skolen og kompetansekravet i de ulike fagene fylles nesten i sin helhet og man prioriterer fag som det er behov for å heve kompetansen i frem mot 2025.

Kompetansenettverkene i Værnesregionen er godt i gang, både i barnehage (ReKom) og i skole (DeKom). Sektorleder oppvekst deltar i begge nettverkene sammen med Selbu, Frosta, Meråker og Stjørdal. Sektorleder er valgt og deltar som Værnesregionen sin representant i samarbeidsforum ReKom der alle kompetansenettverk i Trøndelag er representert i tillegg til Statsforvalteren, hovedtillitsvalgte, KS, PBL (Private barnehagers landsforbund), Sameitinget, DMMH (Dronning Mauds Minne Høgskolen) og Nord universitetet. Våren 2020 har sektorleder vært frikjøpt med refusjoner fra alle deltakende kommuner i VR i en 10 % stilling som koordinator i ReKom.

Sektorleder er medlem av fagråd oppvekst i Værnesregionen der oppfølging/status av felles interkommunale tjenester er på sakskartet der en del av møtet er felles med fagråd helse. Aktuelle saker i oppvekstsektoren er også på sakskartet. Dette er en viktig arena for å diskutere og utvikle våre tjenester til det beste for våre brukere. Møtene har etter mars i 2020 vært avholdt på teams noe som har fungert godt og vært ressursbesparende både på tidsbruk og i fht. kjøregodtgjørelser.

Kulturskolen har hatt fokus på digitale fremføringer i 2020 (koronaåret) og dette har vært et godt tiltak som kommer mange til gode gjennom et år preget av lite sosial kontakt og fysiske kulturarrangement. Elever fikk i nedstengingsperioden mars-april digital undervisning. Det ble også laget en digital versjon av "Bygda der vi bor" initiert av kulturskolen med bred deltakelse fra skolen og bygda. Det er fremdeles utfordrende å få til gruppetilbud innen f.eks. drama og lek og rytme.

Tydal bibliotek har 12 timers åpningstid i uka, fordelt på tre dager, formiddag og ettermiddag/kveld. I tillegg er biblioteket tilgjengelig og blir flittig brukt av skolens elever og ansatte. Biblioteket var helt koronastengt fra 11. mars og ut april, deretter delvis åpent med begrenset tilbud og antall besøkende ut august. Vi laget en podcast og høytlesingsserie i nedstengingsperioden, som et tilbud når vanlig bibliotekbruk ikke lot seg gjøre. Fra september har vi igjen vanlig åpningstid, men åpne arrangementer og bruk av biblioteket som samlingssted er fremdeles ikke

mulig. Skolebiblioteket har fungert som normalt siden september med ukentlige lånebesøk. Skolen har også utstillinger av elevarbeider i biblioteket, og kulturskolen har forestillinger her. Redusert besøk og utlån som følge av smitteverntiltak og koronabegrensninger merkes.

Tydal frivilligsentral er åpen for alle som ønsker å bidra gjennom frivillig arbeid og er et kontaktpunkt for frivillige, lag/organisasjoner og det offentlige. Vi initierer og samordner frivillig aktivitet og er et supplement til offentlige og andre frivillige tjenester. Fokus i 2020 har vært mye å bidra og organisere tiltak i forbindelse med koronasituasjonen. Viser ellers til frivilligsentralens årsmelding for 2020.

Skolen har ellers jobbet mye med fagfornyelsen, dvs. nye læreplaner som gjelder for alle fag fra og med høsten 2020. Dette arbeidet ble sett i sammenheng med arbeidet med inkluderende barnehage- og skolemiljø.

På grunn av covid-19 og nedstenging organiserte skolen hjemmeundervisning fra 12. mars til skolen ble gradvis gjenåpnet fra 27. april. Elevene har siden gjenåpning vært organisert i kohorter og har fulgt smittevernveiledere for skolen, først på rødt nivå og deretter gult. Noen ansatte ble omdisponert til andre enheter i kommunen i nedstengingsperioden.

Elevtall i grunnskolen:

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Totalt
2018-19	6	4	9	9	6	9	3	3	6	11	66
2019-20	14	6	4	8	9	6	8	3	3	6	67
2020-21	6	14	6	4	8	9	6	8	3	3	67

Elevtallet er per desember 2020 på 67 elever, og ser ut til å holde seg stabilt de neste fem årene.

Barnehagen har jobbet mye med barnas relasjoner og den kulturen som barna skaper og praktiserer. Dette arbeidet har blitt sett i sammenheng med arbeidet med inkluderende barnehage- og skolemiljø.

Vedtektene for barnehagen ble revidert våren 2020. Barnehagetilbudet ble da redusert til 60, 80, 90 og 100 % plasser, dette i ut ifra hva som har blitt benyttet de siste årene.

Covid-19

Etter full nedstenging i mars hadde vi raskt på plass et tilbud for barn med begge foreldre i samfunnsskriser. Barn fra barnehage og skole fikk et tilbud i barnehagen, med ansatte fra begge enhetene. De pedagogiske lederne hadde gjennom hele nedstengingsperioden kontakt med hjemmene for å følge opp barn og familier. Flere av barnehagens ansatte ble omdisponert til andre enheter i kommunen. Barnehagen ble gjenåpnet 20. april og vi ble organisert i åtte kohorter, seks i barnehagen og to på skolen. For å tilfredsstille alle smittevernstiltak ble åpningstiden redusert, og kohortene hadde ulike oppmøtetider. Alle fikk tilbud om 7 ½ times oppholdstid.

Organisering av barnehagen på rødt nivå var utfordrende. Det var spesielt sårbart i forhold til fravær blant ansatte og lite tilgang på vikarer. Organisering i kohorter har imidlertid også gitt en del positive erfaringer som vi har tatt med oss videre. I perioden på gult nivå har vi hatt full åpningstid og to kohorter.

Barn i barnehagen:

	Totalt	100%	90%	80%	60%
Vårhalvåret (april)	30	27	1	2	0
Høsthalvåret (desember)	30	26	1	3	0

PPT (Pedagogisk Psykologisk Tjeneste) har faste møtepunkter (teams eller oppmøte når det var åpent for det) med skole og barnehage. Ansatte og barn/elever (foresatte) får veiledning, støtte og hjelp når behovet er der. Det vises ellers til årsmelding fra VR for utfyllende informasjon.

Barnevern har i 2020 hatt økende deltakelse i møter og vært mer tilgjengelig for å møte behov som har vært. Det er avtalt faste dager i Tydal fra og med 2021. Det vises ellers til årsmelding fra VR for mer utfyllende informasjon.

Fremtidige utfordringer

- Strengere kompetansekrav til ansettelse og undervisning i skolen fra 2025 vil kunne bli en utfordring i og med at vi er en liten enhet med relativt få ansatte som skal undervise i alle fag og alle trinn fra 1. til 10. klasse. Foreløpig er vi bra oppdekt med kompetansen vi må ha på de aller fleste fag/områder. Det vil være viktig for oss å hele tiden benytte etter- og videreutdanningstilbud framover.
- En økonomisk utfordring kan etter hvert oppstå i og med at lærerutdanningen er utvidet til fem år, og de nyutdannede lærerne har en utdanning tilsvarende gammel lektorutdanning. Det vil føre til at lønnsutgiftene i årene framover vil bli betydelig høyere.
- Videreutvikle og opprettholde ulike tilbud i kulturskolen. Det er færre elever i grunnskolen og dermed har elevtallet i kulturskolen de senere årene gått ned selv om vi opprettholder en bra prosentandel av elevene i grunnskolen som mottar et tilbud. Det er få eller ingen søkere på gruppetilbud som for eksempel drama og lek og rytme. Det er utfordringer også i forhold til ressurser og kompetanse.
- Som følge av bemannings- og pedagognorm kan det være en utfordring at det søkes barnehageplass gjennom hele året. Bemanning for kommende barnehageår settes etter hovedopptak i mars, og det kan som følge av løpende opptak være nødvendig å justere bemanningen i løpet av året. Bemanningen må være på plass før barna får startet i barnehagen.
- Pedagognormen kan gi utfordringer i forhold til ønsker om delvis permisjoner og oppsigelser av barnehagelærerstillinger, da pedagognormen beregnes ut fra 100%-stillinger. Det kan bli utfordrende å finne kvalifiserte søkere til små stillinger.
- Økt andel barnehagelærere i barnehagen fører til at flere skal ha de lovpålagte minst 4 timene planleggingstid i uken. Dette, i tillegg til matpauser/møter og oppdekking av hele åpningstiden, medfører at den tiden alle ansatte er tilgjengelig for barna reduseres kraftig. Dette er også utfordrende i forhold til et økt arbeidspress for assistenter/barne- og ungdomsarbeidere.
- Rapporteringsmengden er økende og like stor for en liten kommune, noe som krever mye administrativ lederressurs. Dette gjelder også oppdatering på nye krav og lovverk. Utfordringen ligger i å få en god balanse mellom det administrative og det pedagogiske lederskapet.

Sektor helse og omsorg

Sektorleder: Ingjerd Tuset

Sektoren består av HSO administrasjon, skole- og helsestasjonstjeneste (inkl. jordmor), legetjenester, frisklivsentral, rehabilitering, psykisk helsetjeneste, hjemmetjenester og institusjon. I tillegg er disse interkommunale tjenestene lagt under helse og omsorgs ansvarsområde; NAV og sosialhjelp (inkl. VTA-plasser gjennom Selbu Trykk), distrikts-medisinsk senter (DMS), forvaltningskontor, legevakt, responsssenter, samfunnsmedisinsk enhet og krisesenter.

Måloppnåelse

Året 2020 har i stor grad dreid seg om håndtering av koronapandemien. Selv om Tydal ikke har fått påvist koronasmitte, har situasjonen vært svært uforutsigbar. Dette har gjort det utfordrende å dimensjonere og planlegge tjenester og utstyr etter til enhver tid gjeldende behov. Gjennom nært samarbeid og dyktige, fleksible ansatte, både kommunalt og interkommunalt, har vi likevel greid å manøvrere oss gjennom store mengder med stadig nye og endrede krav, plikter og forutsetninger. Innhold og utøvelse av tjenestetilbudene har kontinuerlig vært vurdert med tanke på forsvarlighet. Tjenestene har omstilt seg i takt med behov og rammer, og selv om enkelte tjenester har vært redusert pga. pålegg om hjemmekontor og restriksjoner knyttet til smittevern, mener vi at det er levert forsvarlige tjenester. Pasientene har i større grad blitt fulgt opp og vurdert gjennom telefon- og videokonsultasjoner. Der det har vært nødvendig med fysisk konsultasjon, har dette blitt gjennomført.

Informasjonsvolumet fra sentrale myndigheter (Folkehelseinstitutt, Helsedirektorat, Helse departement, Statsforvalter ++) har vært enormt, og det har vært både utfordrende og ressurskrevende å til enhver tid holde seg oppdatert og tolke hva informasjonen betyr for oss lokalt. Informasjonsdeling fra ledelse til ansatte har vært prioritert høyt på sektoren, og vi har blant annet tatt i bruk digitale møteplasser, nyhetsbrev og deling av dokumenter via teams og e-post i stor grad.

De første månedene av pandemien, var situasjonen på sektoren svært utfordrende – og nesten kritisk. En kombinasjon av karanteneregler og utbrudd av RS-virus og parainflensa i omsorgstjenesten i mars/april, førte til at hele 21 av 47 helsepersonell (45 %) hadde fravær fra tjenesten i kortere eller lengre tid. I tillegg ble flere sykehjemspasienter syke, noe som skapte behov for omfattende smitteverntiltak på sykehjemmet. Dette førte til et stort arbeidspress på ansatte og høye merkostnader knyttet til lønn.

Kommunen hadde lite/ingen tilgang på godkjent smittevernutstyr fra våre avtaleleverandører over en lang periode i 2020. Pga. kommunestørrelsen, fikk Tydal dessuten svært begrensede leveranser med utstyr fra nasjonalt lager. Dette gjorde at kommune måtte forsøke å anskaffe utstyr gjennom andre, mer ustabile forsyningslinjer. Selv om vi fikk anskaffet noe utstyr med tilstrekkelig kvalitet, viste det seg etter hvert at det var mange useriøse aktører på markedet. Generelt sett har prisen og behovet på smittevernutstyr økt formidabelt i 2020, og sektoren har derfor bruk knyttet til dette. For å bu seg på scenario som fort kunne oppstå, var det også behov for innkjøp av ekstra oksygen og medisinteknisk utstyr – både på sykehjem og legekontor.

Med bakgrunn i anbefalinger fra helsemyndigheter og kommuneoverlege, var omsorgstjenesten, i en lengre periode, delt inn i to og tre enheter med egen, fast bemanning og vikarer. Denne delingen førte til behov for høyere grunnbemanning, som igjen medførte økte kostnader.

Anbefalinger om å ikke jobbe på tvers av kommuner, gjorde at planlagt salg av legetjenester til Selbu kommune, opphørte i mars. Dette ga reduksjon i budsjettert inntekt.

Det har ikke vært forsvarlig å redusere antall sykehjemsplasser gjennom året utover 2 plasser. Pasientbelegget økte på januar og utover sen vinteren, og har vært høyt over flere perioder gjennom året. På skjermet enhet har det vært

overbelegg. Pga. pandemien har kommunene vært pålagt å planlegge for økt kapasitet, og to «koronasenger» har stått klare i beredskap ved sykehjemmet gjennom store deler av året.

Sektoren har fått en rekke nye oppgaver i forbindelse med pandemien. Ansatte har vært omstillingsdyktige og fleksible, og i tillegg har sektoren fått kjærkommen bistand fra andre sektorer når det har vært nødvendig. For å kvalitetssikre tjenesten og nye oppgaver, har det vært utarbeidet og implementert mange nye planer, prosedyrer og retningslinjer. Fra mars har det vært utført koronatesting på ukedager. Sektoren har dessuten rigget egen koronavdeling på sykehjemmet, planlagt for «koronateam» til oppfølging av hjemmeboende med covid-19, bygget opp eget lager med smittevernutstyr, og hatt opplæring og kompetanseheving knyttet både til utstyr og personell etter hvert som behovene har endret seg. Ekstra renhold – og hygienetiltak, bruk av smittevernutstyr i alle tjenester og oppfølging av besøksrestreksjoner på sykehjemmet har vært tidkrevende ekstraoppgaver dette året.

Sektoren hadde som mål å gjennomgå tjenestene sammen med Ressurssenter for omstilling i kommunene (RO) for å finne eventuelle muligheter for ytterligere reduksjon i stillingsressurser. En samling med bred deltagelse fra ansatte ble gjennomført i februar, men videre arbeid stoppet opp pga. pandemien. RO ble dessuten oppløst ganske tidlig i 2020, og kunne derfor ikke bidra lenger. Omsorgstjenesten har selv gjennomgått turnuser nøye, og definert bemanningsbehov ut i fra en normalsituasjon. Det har blitt ryddet i vakante stillinger, og kompetansen har blitt bedre fordelt utover døgnet. Lærlingestilling går inn i fast turnus på helg, og totalt er bemanningen i omsorgstjenesten redusert med 65 % stilling (inkl. 10 % stilling som kreftsykepleier). I tillegg er stillingen som frisklivskoordinator (10 % stilling) tatt bort, jfr. driftstiltak i budsjett 2020.

I midten av juni ble det tilsatt tjenesteleder med driftsansvar for alle tjenestene i sektoren (ikke interkommunale). Assisterende tjenesteleder ble i tillegg tilsatt fra høsten av. Med felles ledelse for alle enheter ligger det bedre til rette for helhetstenking i forhold til ressursstyring og samarbeid mellom tjenestene. En slik organisering vil i tillegg være positivt med tanke på eventuell samlokalisering og dermed bedre grunnlag for enda tettere samhandling på sektoren.

Rekrutteringsutfordringene har ikke blitt mindre med pandemien. Som tidligere år, er det spesielt vanskelig å rekruttere/beholde kvalifiserte leger og sykepleiere. Vi erfarer at sommeren med ferieavvikling er spesielt utfordrende, men også resten av året er det ofte nærmest umulig å skaffe nødvendig fagpersonell gjennom vanlig utlysning. Nødløsningen har i stor grad blitt personell fra bemanningsbyrå. I 2020 brukte sektoren i overkant av 2 millioner på slike tjenester. Nettokostnaden vil ikke bli så stor, da det vil bli mindreforbruk på fastlønn/pensjon/arbeidsgiveravgift ved kjøp av personellressurs fra bemanningsbyrå. Det jobbes kontinuerlig med rekruttering og rekrutteringstiltak på sektoren, men vi ser at det er behov for å løfte temaet opp på et høyere og mer helhetlig nivå.

Det har vært jobbet med eldrereformen Leve hele livet i 2020. Tydal kommune søkte og fikk innvilget totalt kr 1.150.000 i tilskuddsmidler til tiltak for sårbare eldre. Pengene brukes til prosjektstillinger og diverse utstyr. På september ble det gjennomført fysisk dialogmøte med bred deltagelse, der Leve hele livet var tema. Innspillene fra denne samlingen danner grunnlag for Tydals plan for Leve hele livet i Tydal, som skal til politisk behandling våren 2021.

For 2020 har helse- og omsorgssektoren fått innovasjonsmidler fra Fylkesmannen i Trøndelag til to prosjekter; 1) innføre beslutningsstøtteverktøyet Telefonråd på legekontoret 2) jobbe med verktøy og kompetanse knyttet til tidlig oppdagelse av forverret tilstand (særlig i omsorgstjenesten). Begge prosjektene er fulgt opp i løpet av året. I 2018 fikk Tydal kommune og Selbu kommune tilskuddsmidler til et felles prosjekt for å styrke og utvikle barselomsorgen, helsestasjon- og skolehelsetjenesten. Prosjektet ble avsluttet i 2020.

Selv om pandemien har vært kapasitetskrevende, har det vært jobbet noe internt på sektoren med prosjekt helse- og administrasjonsbygg. Etter anbefaling fra Leverandørutviklingsprogrammet ble Anne-Ruth Jangaard i Komposium utvikling AS kontaktet for å bistå kommunen i å komme videre med prosjektet. Sammen med administrasjonen og teknisk sektor, har ledere, tillitsvalgte og flere ansatte i sektoren vært involvert i dette arbeidet. Jangaard har ut fra dette, utarbeidet en rapport med tilrådning om veien videre.

Helseplattformen AS har ansvaret for å gjennomføre innføringsprosjektet for ny felles elektronisk pasientjournal-løsning (EPJ) i midtnorske sykehus og kommuner fra høsten 2021. Kommunene har deltatt i utviklingen av løsningen, så også Tydal. Innføring av Helseplattformen handler like mye om organiseringsutvikling, som innføring av ny EPJ, og alle kommuner må derfor ha egen lokal innføringsleder. I tillegg har hver region (i vårt tilfelle er det Værnesregionen) en regional innføringsleder, som jobber tett inn mot Helseplattformen AS. Kommunestyret i Tydal fikk informasjon om Helseplattformen i novembermøtet, men det er ennå ikke vedtatt at Tydal kommune går for denne løsningen. Det utredes også alternativer til Helseplattformen, slik at grunnlaget for beslutning skal være best mulig. Ønsker Tydal å gå for Helseplattformen, må det foreligge et positivt vedtak fra kommunestyret senest 13 måneder før produksjonssetting våren 2023.

Økonomisk ressursinnsats og årsverk

Tall i mill. kr	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr	Avvik i %	Årsverk 2020	Årsverk 2019	Ansatte 2020	Ansatte 2019
Driftsutgifter	39,9	37,5	2,4	6,4	32,5	34,5	47	54
Driftsinntekter	-9,2	-7,8	-1,4	17,9				
Netto	30,7	29,7	1,0	3,4				

Helse- og omsorgssektoren er uforutsigbar med tanke på pasientbehov og nødvendig ressursbruk. I en liten kommune som Tydal, vil endringer i hjelpebehov til én bruker, kunne medføre store økonomiske utslag (både mer- og mindreforbruk). Pandemien, med nye og endrede regler, pålegg og plikter, har gjort situasjonen enda mer uforutsigbar. Det har derfor vært svært vanskelig å anslå gode økonomiske prognoser for sektoren gjennom året.

Endelige regnskapstall for sektoren, inklusive Værnesregionen, viser et merforbruk på i underkant 1 million i forhold til opprinnelig budsjett. Dette er et bedre resultat enn det vi har anslått i tertialrapportene. Årsaken til merforbruket er grovt sett utgifter til bemanningsbyrå, innleie av ekstra personell i perioder, overtid og innkjøp av smittevernutstyr og medisinsk utstyr. Tiltak som er iverksatt gjennom året for å redusere merforbruket, går først og fremst på at det ikke er leid inn vikar ved fravær, der det anses som forsvarlig i forhold til drift.

Sektoren har søkt og fått innvilget tilskudd fra Statsforvalteren i form at skjønnsmidler pga. ekstraordinær situasjon med ressurskrevende tjenester (ikke korona-relatert). Dette beløpet kompenserer i stor grad merforbruket på 1 mill. kroner.

Den totale bemanningen var i 2020 på 32,5 årsverk hvorav 24,5 årsverk gjelder omsorgstjenesten. Det er en nedgang på 2 årsverk fra 2019 og gjelder opphør av salg av tjenester til andre kommuner.

Kort om året som har gått

Nøkkeltall:

	2018	2019	2020
SKOLE- OG HELSESTASJONSTJENESTE			
Antall fødte barn	6	5	7
2 og 4-årskontroller	11	18	11
Skolestartundersøkelser	7	8	6
Helseundersøkelse (3 og 8 kl. skole)	12	11	9
LEGETJENESTEN			
Antall pasienter på fastlegeliste pr. 31.12.	742	732	722
Konsultasjoner hos lege: på kontoret/video-, telefon-, e-konsultasjon	2424	2444	1864/483

Lab/skiftestuearbeid (forkontor)	660	632	1041			
Sykebesøk og akutt utrykning	21	18	30			
Rådgiving/prøvesvar via telefon eller brev	635	719	1226			
E-meldinger og e-kontakt	2723	2644	1323			
E-resepter utenom konsultasjon	661	709	805			
PSYKISK HELSETJENESTE						
Pasientsamtaler på kontoret + telefon/videosamtaler	174	188	202			
Hjemmebesøk	173	165	95			
FRISKLIVSENTRAL						
Antall frisklivsresepter	9	16	8			
OMSORGSTJENESTEN						
Gjennomsnittlig belegg, total på sykehjemmet	83 %	74 %	** 77 %			
Belegg demensavdelingen	92%	95 %	106 %			
Antall liggedøgn, totalt på sykehjemmet	6079	5689	5099			
Antall utplasserte trygghetsalarmer (trygghetspakker - velferdsteknologi)	26	31	33			
ERGOTERAPI						
Hjemmebesøk/konsultasjoner	143	247	152			
FYSIOTERAPI	Komm.	Priv.	Komm.	Priv.	Komm.	Priv.
Totalt antall behandlinger	1192	2961	?*	1737	618	545
Timer utover driftsavtale 40%		658		235		?
Tverrfaglige møter	121		?*		83	

** Prosentsatsen er regnet ut fra 18 plasser (reduksjon på 2 sykehjemsplasser fra 2019 til 2020)

*Pga. personellbytte i tjenesten i løpet av 2019, ar det ikke vært mulig å finne tall for kommunal fysioterapeut.

Generelt

I kommunestyrets desembermøte 2020, ble det vedtatt at Tydal kommune skulle si opp vertskommuneavtalene med Stjørdal kommune om kjøp av forvaltningskontor og DMS innen årsskiftet 2020/21. Uttreden skjer da fra 2022. I stedet er det ønske om interkommunalt samarbeid med Selbu kommune. Tilbudet om intermedieerplasser, som i dag er et tilbud i Værnesregionen DMS, vil ikke bli videreført.

Psykososialt kriseteam har ikke hatt reelle oppdrag i 2020.

Helsestasjon- og skolehelsetjeneste

Tjenesten har vært tilgjengelig hele året. Retningslinjer fra Helsedirektoratet er fulgt, og det har vært gjort ulike smittevernmessige tilpasninger i enheten. Helseesykepleier har også hatt ekstra arbeidsoppgaver relatert til pandemien (testing, vaksinasjon). Jordmortjenesten har vært redusert i året som har gått, pga. fravær i stilling. Jordmor har kun vært stasjonert ved Selbu helsestasjon i perioder av året.

Helseesykepleier og psykiatrisk sykepleier har bidratt inn i den såkalte Echo-studien ved Tydal barne- og ungdomsskole. Opplegget skal bidra til «mestrende barn», og har fokus på tiltak spesielt rettet mot barn som er mer triste eller engstelige enn andre barn.

Legetjeneste

Fra mars (pandemistart) og gjennom året har det vært lavere pasienttrykk enn normalt. Vi ser at det er særlig færre henvendelser angående infeksjoner, men også i forhold til skader og andre akutthendelser. Det var særlig få pasienthenvendelser under nedstengninga på vårparten. Legekantoret har gjort flere tilpasninger grunnet pandemien.

Blant annet ble det i en lengre periode etablert «arbeidslag» med lege og helsesekretær/sykepleier – kombinert med hjemmekontorløsning, for å redusere muligheten for at hele kontoret ble smittet/måtte i karantene samtidig. Tilbud om video- og telefonkonsultasjoner ble etablert.

En av fastlegene sa opp og sluttet i stillingen på september. Kommunen har ikke lyktes i å skaffe ny lege. Det har vært ulike vikarer inne i stillingen. Avtale om salg av legeressurser til Selbu kommune opphørte i fbm. pandemien.

Psykisk helsetjeneste

Tjenesten har vært tilgjengelig hele året. Retningslinjer fra Helsedirektoratet er fulgt, og det har vært gjort ulike smittevernmessige tilpasninger i enheten. Ansatte i psykisk helsetjeneste ble omdisponert til omsorgstjenesten på enkelte vakter i mars/april pga. personellmangel, og tjenesten har vært en del av kommunens koronatestteam. Avtalt veiledning fra Stjørdal DPS med besøk i Tydal, har blitt redusert som følge av pandemien.

Frisklivsentral

Frisklivskoordinator har hatt samarbeid med Værnesregionen frisklivsentral og fysioterapitjenesten i Tydal om ulike tiltak, både for enkeltpersoner og grupper. Lokal, øremerket ressurs på 10 % stilling opphørte fra 1. juli. Helsesykepleier og fysioterapeut har fått overført oppgaver fra denne stillingen.

Omsorgstjenesten

Ressurskrevende tjenester og pandemi (med karanteneregler og oppdeling av enheter) har ført til økt behov for ressurser. Særlig fra mars og utover våren var det svært krevende å opprettholde forsvarlig drift. Pandemien førte til økt behov for personell – personell som var vanskelig å oppdrive. Med tanke på pasienttilbud, har omsorgstjenesten hatt tilnærmet normal drift hele året. Det har vært besøksrestreksjoner på sykehjemmet, og i mars/april var sykehjemmet stengt for besøkende. Det ble midlertidig lagt til rette for besøk så fort nasjonale retningslinjer åpnet opp for det. Pga. smittesituasjonen ble ikke aktivitetstilbudet via Inn-på-tunet brukt i en periode fra mars og mot sommeren. Salg av avlastningstjeneste til Trondheim kommune opphørte i mai.

Rehabiliteringstjenesten

Etter at kommunefysioterapeuten sa opp sin stilling, ble ny fysioterapeut tilsatt i august. Tjenesten har hatt vakanse i deler av stilling fra august og ut året. Det har vært vikar i driftsavtalen til privatpraktiserende fysioterapeut i 11 av årets måneder. Både fysioterapi- og ergoterapitjenesten har likevel vært tilgjengelig hele året, dog med et opphold i fysiske konsultasjoner fra mars til mai. Retningslinjer fra Helsedirektoratet er fulgt, og det har vært gjort ulike smittevernmessige tilpasninger i enheten, blant annet veiledning via videokonsultasjon, telefon og hjemmebesøk. Hukommelsesteamet har gjennomført gruppesamtaler for pårørende med demens.

Fremtidige utfordringer

- Sikre faglig forsvarlige tjenester med riktig kvalitet og omfang, innenfor reduserte økonomiske rammer.
- Sikre helhetlig planlegging og samhandling på tvers av enheter, sektorer, kommuner og nivå.
- Redusere sårbarhet i tjenester med en eller få ansatte, samt i 24/7-tjenester
- Rekruttere og beholde kvalifisert og dyktig arbeidskraft – spesielt i nøkkelstillinger. Redusere behovet for bemanningstjenester.
- Sikre tilstrekkelig administrativ kapasitet til å følge opp alle vedtak, oppgaver og prosjekter innen fastsatte frister og rammer.
- Frigi nok interne ressurser for klare å ivareta fremdrift og tilstrekkelig involvering i prosjektet med helse- og administrasjonsbygg + omsorgsboliger med heldøgns bemanning.
- Sikre at god nok oppfølging og involvering i arbeidet Helseplattformen og alternative løsninger.
- Sikre god internkontroll og oversikt over våre interkommunale tjenester.

Sektor næring og landbruk

Sektorleder: Mari Evjen

Ansvarsområde 4 består av sektorleder næring og landbruk, rådgiver landbruk, saksbehandler næring og landbruk og veterinær.

Måloppnåelse

Næringsavdelingen skal tilrettelegge for næringsutvikling og vekst i Tydal. Avdelingen forvalter nærings- og om-dømmefondet og er sekretariat for Regionalt næringsfond Neadalen. Kultur- og ungdomsarbeidet er også underlagt avdelingen.

Til tross for Covid19 pandemien som rammet tidlig i 2020, har det vært mye positivt som har skjedd i næringslivet i kommunen. Det har vært stor anleggsvirksomhet med blant annet oppgradering/rehabilitering av kraftstasjoner og bygging av ny kraftlinje fra Selbu til Tydal. Dette medfører mye arbeidskraft fra andre kommuner, og disse må ha mat og overnatting når de oppholder seg i kommunen. Dette har vært meget et kjærkomment bidrag til en hardt rammet næring. Reiselivsaktørene fikk også mange ekstra feriegjester sommeren og høsten 2020, da «alle» skulle feriere i Norge i 2020. Kommunen har bidratt med markedsføring av forskjellige tilbud, og det vil være viktig å holde det samme trykket videre da dette langt fra er over enda. Det ble også gjort noen fysiske trivselstiltak med blomster, hengekøyer og vimpler for å nevne noe.

Det registreres en gledelig utvikling for flere bedrifter som har fulle ordrebøker som fører til flere nyansettelser. Gjennom året har det blitt etablert noen bedrifter. Om ikke store arbeidsplasser, så er hver arbeidsplass like viktig. Vi ser flere unge tydalinger som ønsker å skape sin egen arbeidsplass, og bosette seg i bygda. Dette er en ønsket utvikling og det er viktig å legge til rette for at flere kan ta steget som fører til jobb og bolig i Tydal.

Tydal kommune er vertskommune for Regionalt næringsfond Neadalen som ble dannet i 2018. Fondet fikk tildelt midler fra Trøndelag fylkeskommune i 2018 og 2019, men i 2020 ble det ikke tildelt midler til regionale fond. Dette kan gjøre det mer vanskelig for distriktkommunene og små bedrifter å nå opp med søknader om tilskudd til prosjekter. Det vil heller ikke bli tildeling til regionale næringsfond for 2021.

Driftstiltak næring 2020

Fiber: Det ble i 2019/2020 gjennomført en kommersiell utbygging av fiber på strekningen Neabyen – Ås. Dette er området i Tydal der det er størst bosetting og flest bedrifter. Det blir jobbet med muligheter for å få fiber til enda flere områder i kommunen, der målet i denne runden er fiber til alle fastboende og bedrifter i kommunen.

Løypekjøring: Ordningen ble kunngjort for aktuelle aktører som driver med løypekjøring for langrenn i Tydal. Alle tre lagene søkte og fikk tilskudd som blir beregnet ut fra antall kjørte kilometer og drivstofforbruk. For å få tilskudd er det krav at man er tilknyttet ordningen www.skisport.no der man til enhver tid kan se hvor, og når det er oppkjørt spor.

Medlemskap Næringsforeningen i Værnesregionen (NiV): Tydal kommune inngikk i 2020 en avtale med NiV, der målet er å videreutvikle den næringsmessige organiseringen for aktører i Tydal. Her vil de få muligheter til å treffes lokalt gjennom møter i Tydal, men samtidig også får muligheten til å delta i aktiviteten i en større næringsorganisasjon i Værnesregionen, som kan bidra til en verdifull samarbeids- og utviklingsarena for de næringsdrivende i Tydal. Det er etablert en lokal avdeling med eget styre i Tydal. Tydal kommune har en observatørrolle i styret. Tydal kommune og NiV har sammen arrangert møte for ledere i hytteforeninger og andre interesserte. Det har også vært samarbeidsmøte med snøscooternettverket som er etablert i Tydal. De tradisjonelle frokostmøtene har det ikke vært mulig å gjennomføre på grunn av smittevern hensyn.

Bolystiltak: I forbindelse med Covid19 besluttet formannskapet å bevilge ekstra midler til markedsføringstiltak i Tydal. De fleste skulle tilbringe ferien i Norge, og det ble stor aktivitet og kreativitet i hele landet for å lokke opplevelseshungrige nordmenn til akkurat sin destinasjon. Tydal kommune valgte å engasjere en ekstra ressurs for å utføre dette arbeidet, sammen med et byrå i Trondheim som bidro med kompetanse innen sosiale medier (SoMe). «Opplev Tydal» ble opprettet både på facebook og instagram som raskt fikk mange følgere, og innlegg har fått mange likes og delinger. Dette arbeidet har blitt videreført i hele 2020 og vil fortsette i 2021. Det ble også gjort flere fysiske tiltak for å gjøre det enda mer trivelig å oppholde seg i bygda; vimpler og snøstjerner i gatelyktstolper, blomster på Tydal Torg, ved 705-Senteret og på Stugudalen, hengekøyer rundt om i kommunen og store skilt med TYDAL. Det har vært veldig mange positive tilbakemeldinger på disse tiltakene, som viser at det er ikke bestandig så mye som skal til, for å skape enda mer trivsel.

Datalagring: Tydal kommune har i 2020 hatt et trepartssamarbeid med Trønderenergi og Kjeldsberg eiendom i et prosjekt for å få til en etablering av datalagringssenter i Tydal. Prosjektet ble noe forsinket på grunn av Covid19. Sluttrapport ble behandlet i kommunestyret i januar 2021 der det ble besluttet å avslutte prosjektet.

Parallelt med prosjektet er det flere som har vist interesse, med den hensikt å kjøpe tomten og etablere datalagringssenter. Tydal kommune har tatt kontakt med en av disse, etter at trepartssamarbeidet formelt ble avsluttet. Dette er en aktør som har etablert et datalagringssenter et annet sted i landet, og som nå har flere kunder på hånden og dermed har behov for et nytt område å etablere et nytt datasenter. Kommunestyret vedtok i sitt møte den 18.03.21 å selge datasentertomtene til Tydal Data Center. Av kjøpekontraktens framgår det at kjøper har til hensikt å utvikle eiendommen i henhold til reguleringsplanen, herunder opparbeidelse av nødvendig infrastruktur, etablering av eget datalagringssenter på eiendommene, samt tilrettelegging for andre aktører som vil etablere datalagringssenter på eiendommene. Med datalagringssenter menes i denne avtalen nødvendig infrastruktur som bygninger, strømforsyning, kjøling, datanettverk, overvåking av datasenter og infrastruktur, adgangskontroll, sikkerhet og andre relevante driftstjenester med kvalitet tilpasset kunder som ønsker å plassere datamaskiner eller leie datatjenester som utføres på eiendommene.

Bakgrunnen for ønske om etablering av datasenter i Tydal kommune er nye arbeidsplasser samt økt grunnlag for uttak av konsesjonskraft. Tydal har mange gode forutsetninger for hva som er viktig for en voksende datasenterindustri, og en etablering av et stort datasenter vil føre med seg positive lokale og regionale ringvirkninger.

Tydalsvukku 2020: Tydalsvukku 2020 ble avlyst på grunn av Covid19.

Kultur

Kulturplan 2012 – 2026 «kultur til tusen» gir generelle føringer på hva kommunens kultursatsing innebærer. Det er ikke ansatt egen personressurs for å jobbe med kultur. Kommunen har flere virkemidler for kulturlivet i Tydal. Her nevnes kulturmidler, omdømmefond og kulturhus. De fleste små og store kulturarrangementene ble avlyst i 2020. Tydal museums venner tok over driften av Tydal museum i september 2020. De har kommet godt i gang med arbeidet med å få i stand en ny utstilling i hovedetasjen ved museet. En veldig stor gjeng med dugnadsvillige folk har møttes regelmessig, og de har hatt god hjelp fra Museene i Sør-Trøndelag (MiST) med planlegging av utstillingen. Det planlegges å ha åpent museum i løpet av 2021.

Ungdom

Det har på grunn av Covid19 ikke vært gjennomført junior- og ungdomsklubb i 2020. Det har blitt avholdt regelmessige møter i ungdomsrådet, der SLT-koordinatoren er kommunens representant. Det er ikke ansatt egen personressurs for å jobbe med ungdom.

Landbruk

Landbruksavdelingen har ansvar for forvaltningsoppgaver, økonomiske støtteordninger og utviklingstiltak i avdelingen.

Forvaltningsoppgavene innen landbrukslovverket er blitt utført fortløpende og innenfor tidsfristene. Der blir jobbet etter nasjonalt rammeverk og regionale føringer sammen med lokale planverk og målsettinger. Det er gledelig å se at flere unge tydalinger ønsker å satse på en jobb i landbruket. Det gjøres store investeringer for å imøtekomme krav og for å sikre arbeidsplasser for fremtiden. I 2020 ble det godkjent utvidelse av ett nytt fjøs og det ble godkjent 45 dekar til nydyrking. Flere brukere er i gang med utvikling av småskalaproduksjon på eget gårdsbruk, og disse er sentrale i den nye REKO-ringen som er etablert i dalføret. (REKO-ringer er uavhengige plattformer som tilrettelegger for lokal handel av mat, uten mellomledd). Tydal kommune forvalter ca. 13 millioner på tilskuddsordninger kommunen har fått delegert myndighet fra staten.

Tydal og Selbu kommuner innledet i 2019 et samarbeid innen skog- og jordbruk. Samarbeidet ble formalisert gjennom en administrativ samarbeidsavtale i 2020. Dette samarbeidet fungerer veldig godt, og gjør tilbudet til brukerne mere robust, samtidig som rådgiverne får et større nettverk.

Fylkesmannen i Trøndelag gjennomførte i 2020 en forvaltningskontroll av ordningene «Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og «Avløsning ved sykdom og fødsel mv» i Tydal kommune.

Økonomisk ressursinnsats og årsverk

Tall i mill. kr	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr	Avvik i %	Årsverk 2020	Årsverk 2019	Ansatte 2020	Ansatte 2019
Driftsutgifter	8,6	8,1	0,5	6,2				
Driftsinntekter	-7,1	-6,2	-0,9	14,5	3,5	3,5	4	4
Netto	1,5	1,9	-0,4	-21,1				

Totalt fikk sektoren et netto mindreforbruk på 0,4 mill. kr i 2020.

Sommerjobb for skoleungdom

Det var i 2020 færre bedrifter og ungdommer som søkte på ordningen enn det var tatt høyde for. I tillegg etablerte Trøndelag fylkeskommune like før sommeren 2020 en ordning for sommerjobb for skoleungdom i kommunene i fylket, der Tydal kommune søkte og fikk midler til ordningen. Dette ga et netto mindreforbruk på kr 120.000,- på ordningen.

Veterinær

Det ble i 2020 søkt om, og innvilget kr 340.000,- i økt stimuleringstilskudd til veterinær fra Fylkesmannen i Trøndelag. Dette var ikke budsjettet.

Den totale bemanningen i sektoren i 2020 var 3,5 årsverk som er uforandret fra 2019.

Kort om året som har gått

Covid19-pandemien har fra mars 2020 preget store deler av næringslivet i Tydal, og dette har naturligvis hatt stort fokus i næringsarbeidet. Tydal kommune fikk veldig raskt etter Covid19-utbruddet henvendelser fra næringsaktører som hadde behov for snarlig hjelp. Tydal har et forholdsvis beskjedent næringsliv med mange små aktører. Det ble fort klart at mange ikke fikk utløst midler fra statlige ordninger, men fortsatt hadde de behov for økonomisk hjelp.

Formannskapet i Tydal vedtok tidlig å bevilge inntil en million til kriserammede bedrifter i kommunen, samt tre hundre tusen til markedsføringstiltak for å hjelpe bedriftene til å få en best mulig sommer og høst 2020 under rådende forhold. Det kom signal om at det kunne komme en statlig/fylkeskommunal ordning til kommunale næringsfond. Tydal kommune valgte altså å forskuttere dette for å hjelpe bedriftene i en svært krevende situasjon. Dette har trolig bidratt til at Tydal har hatt veldig lite permitteringer og ingen konkurser i forbindelse med Covid19.

Det ble lagt ut mye informasjon på kommunen sin hjemmeside, og det ble prioritert å skaffe seg en oversikt over status i Tydal. Det ble avholdt flere møter og telefonsamtaler med veldig mange berørte næringsaktører.

Mange næringsaktører har gjentatte ganger uttrykt at det er vanskelig å finne tid, og også at de ikke har nok kompetanse til å drive aktiv markedsføring for sine bedrifter. Tydal kommune har i 2020 hatt stort fokus på markedsføring, for å hjelpe bedriftene å synliggjøre hvilke tilbud som finnes i kommunen. Reiselivsbedriftene fikk naturlig nok mye fokus, da disse ble hardt rammet av nedstenging og strenge tiltak i store deler av året. Med økt trafikk og flere som velger å bygge/kjøpe hytte i Tydal vil det dryppe på øvrig næringsliv. Økt aktivitet fører til økt omsetning for de fleste aktører.

Ut over de ekstra tiltakene for næringslivet i forbindelse med Covid19, har sektoren ikke hatt ekstra direkte kostnader som følge av pandemien. Sektorlederen sitter i krisestab hvor det har vært stor møteaktivitet, og ledergruppa har også brukt mye tid på pandemien i 2020.

Nærings- og omdømmefondet 2020:

2020	Årets bevilgning:	Tilgjengelig inkl. ubenyttet fra tidligere år	Innvilgede søknader
Næringsfondet	2.000.000	2.334.000	997.600
Omdømmefondet	300.000	319.200	305.000

Skjenkebevillinger:

Det var i 2020 2 kommunale bevillinger for salg av alkohol og 6 kommunale bevillinger for skjenking av alkohol. Det er 2 ambulerende bevillinger der disse kan innvilges etter spesifikk søknad til kommunen i hvert enkelt tilfelle. Det ble i 2020 gitt 4 skjenkebevillinger til enkeltanledninger. Det har blitt gjennomført 29 salgs- og skjenkekontroller og tilsyn i henhold til tobakksskadeloven i 2020, med stort sett ryddige forhold jfr. alkoholoven på kontrollerte skjenkesteder. Securitas har gjennomført kontrollene.

Fremtidige utfordringer

Den største utfordringen og bekymringen er den stadig synkende befolkningsutviklingen. Skal vi lykkes i å snu denne utviklingen er vi helt avhengig av at Tydalssamfunnet står sammen og jobber mot det felles mål å få flere innbyggere i kommunen. Dette kan gjøres blant annet gjennom tilrettelegging for bedriftsetableringer, stimulere eksisterende bedrifter til ekspansjon og dermed kunne ansette flere, tilrettelegge for attraktive boligtomter, gode fritidstilbud, riktig ressurs- og virkemiddelbruk, spisset markedsføring osv.

Tydal kommune sitter med virkemidler, nettverk og kompetanse og har en viktig rolle som tilrettelegger for at Tydal skal være attraktiv for gründere og jobbsøkere. Kommunen, politikere, bedriftseiere og innbyggere må gjøre dette – SAMMEN FOR TYDAL.

For å gjøre en best mulig jobb er det viktig å sikre tilstrekkelig administrativ kapasitet til å følge opp alle vedtak, oppgaver og prosjekter innen fastsatte frister og rammer.

Sektor teknikk og miljø

Sektorleder: **Hans Runar Sandnes Kojedal**

Sektor teknikk- og miljø omfatter mange tjenesteområder. Administrasjon- og forvaltningsavdeling har kontorsted rådhuset og besørger kommunal eiendomsforvaltning, byggesak, plan- og oppmåling, samt miljø- og naturforvaltning. Avdelingen forvalter mange lovverk, behandler en rekke ulike søknader og forbereder saker til politisk behandling innenfor sine områder.

Teknisk driftsavdeling sørger for renhold, vaktmestertjeneste og vedlikehold av kommunens bygg- og anlegg, tjenesteområdet drifter også kommunens kjøkken og vaskeri. Avdelingen leier ut mannskap til Innherred Renovasjon for drift av gjenbrukstorget i Tydal.

Kommunens ansvar for drift av veg- og veglys, vann- og avløpstjenester ivaretas av kommunalteknisk avdeling mens innsamling av husholdningsavfall fra boliger og fritidsboliger håndteres via vårt medlemskap i Innherred Renovasjon.

Brann- og redningstjenesten har lokaler i Berggardsmyrvegen, og er organisert under felles interkommunal brannledelse Røros-Tydal-Holtålen-Os. Ledelsen er et tjenestekjøp fra Røros kommune, mens mannskapene er ansatt i Tydal kommune. Tjenestekjøpet omfatter også feiing og tilsyn.

Måloppnåelse

Teknikk- og miljø satte seg i 2020 et mål om å redusere utgiftene i sektoren og likevel yte gode tjenester, og ha videre fokus på kjernedrift. Det fremgår av regnskapet et vesentlig mindreforbruk, og sammenstilt med det faktum at klagenivået er lavt, må målet kunne sies å være nådd.

Det jobbes med å få selvkostfondene i balanse, dekningsgrad viser at tiltakene som er iverksatt har hatt god effekt og målet er i sikte.

Det ble for 2020 satt mål om å få på plass en varig samarbeidsmodell for brann- og redningstjenesten. I november ble det vedtatt å overføre denne virksomheten til det interkommunale samarbeidet Røros, Tydal, Holtålen og evt. Os hvor dato for virksomhetsoverdragelsen er satt til 01.07.21.

Arbeidet med rullering av kommuneplanens arealdel (kpa.) ble vedtatt stoppet høsten 2020. Dette legger begrensninger på revidering av en del sektorplaner da disse har sammenheng. Videre arbeid med kpa. må avvente gjennomgang av kommuneplanens samfunnsdel med dagens kommunestyre hvor planlagt oppstart for dette arbeidet er første halvdel 2021.

Arbeid med klima- og energiplan, plan mot akutt forurensing (IUA), geodataplan og vedlikeholdsplan kommunale bygg pågår iht. vedtatt planstrategi. Brannberedskapsplan må revideres så snart vertskommunesamarbeid Røros, Tydal, Holtålen, Os er etablert.

Administrasjon og saksbehandling

Administrasjonen forvalter kommunens bygg- og anlegg, og ivaretar rollen som grunneier i det daglige. Det er en tid jobbet med å bli trafikksikker kommune, og kommunen fikk slik godkjenning mai 2020. Salg av kommunale eiendommer pågår fortløpende, de mest lettsolgte eiendommene er i stor grad solgt, og salg fremover vil være tyngre. Salg av jord- og skogeiendommer er pt. nesten ferdigstilt, det gjenstår noen avklaringer før hjemmelsovergang finner sted.

Plan/miljø, byggesak og oppmåling

Byggesakskontoret arbeider i all hovedsak med saksbehandling etter plan- og bygningsloven. Vi ser en jevn økning i antall dispensasjonssøknader. Dette har en sammenheng med et stort behov for å revidere/rullere kommuneplanens arealdel, samt at vi har en stor andel gamle reguleringsplaner. Tidligere påpekt sårbarhet i saksbehandlerressurs gjør at fristoverskridelser i byggesak ikke er til å unngå i forbindelse med ferieavviklingen.

Miljøadministrasjon

Det ble ansatt ny plan- og miljørådgiver i fast stilling fra og med desember 2020. Miljøadministrasjonen har en rekke ulike saksbehandleroppgaver innen motorferdsel, naturmangfold, verneområder, fiske- og vannforvaltning, forurensing, klima- og energiplanlegging. Oppgaveløsningen innen området har vært tilfredsstillende på tross av noe redusert ressurs i 2020.

Kommunal vaktordning

Kommunal vaktjeneste ivaretar hendelser ved kommunens bygg og anlegg utenfor ordinær arbeidstid. Det ble siste år foretatt gjennomgang av tjenesten, og etablert en rimeligere løsning.

Renhold

Avdelingen har ansvaret for alt renhold i kommunale tjenestebygg. Servicenivået på renhold er høyt, dette skaper trivsel hos våre brukere. Renholdet foregår etter standardiseringssystemet INSTA 800.

Kjøkken og vaskeri

Kjøkkenet har ansvaret for alle måltider til beboerne ved sykehjemmet. I tillegg leveres det middag til hjemmeboende brukere. Det tilbys møteservering til interne møter.

Vaskeriet har ansvaret for alle typer tøy som brukes på sykehjemmet. I tillegg tilbys det tjenester til hjemmeboende. Her vaskes også alt arbeidstøy fra helse –og omsorgstjenesten.

Vaktmester

Avdelingen har ansvaret for praktisk vedlikehold og drift av alle kommunale bygg. Dette innebærer alt fra sykehjem til skole og administrasjonsbygg. Avdelingen bidrar inn i alle sektorer i kommunen. Vaktmesteravdelingen jobber godt med drift og enkelt vedlikehold av bygninger innenfor de økonomiske rammene de har til rådighet. Vaktmesteravdelingen har en driftsavtale med Innherred Renovasjon om drift av gjenbrukstorget samt ryddepatrulje.

Tjenestebygg, næringsbygg, boliger, bygg og anlegg

Alle kommunens bygg driftes av vaktmesteravdelingen. Tjenestebygg utgjør ca. 16.000m² og næringsbygg ca. 4.000m². Kommunen har totalt 39 utleieenheter fordelt på 9 trygdeboliger, 4 hybler og 26 leiligheter i ulike størrelser. 4 av leilighetene er bygget etter Hamarøymodellen og disse har vi inngått langtidsleie på.

Kommunalteknikk

Avdelingen sørger for de kommunale tjenestene innen veg, vann- og avløp. Ca. 18,5 km driftes som kommunal veg. Etter at fylkeskommunen har overtatt driften av en del gatelys langs fv. 705, har vi igjen ca. 470 lyspunkter. Kommunen eier og driver 3 offentlig godkjente vannverk, og 3 renseanlegg for avløpsvann. Innsamling av husholdningsavfall løses via vårt medlemskap i Innherred Renovasjon. Avdelingen har også siste år levert rent og trygt drikkevann til alle abonnenter, og avløpsvannet ble ivaretatt etter målet om å verne miljøet mot forurensing.

Brann- og redningstjeneste, feiervesen

Brann og redningstjenesten sitt samfunnsoppdrag er å verne om innbyggernes liv- og helse, miljø og materielle verdier mot brann, ulykker og andre uønskede hendelser. Målet om dette må sies å være nådd også foregående år, dette uten skader på eget mannskap og utstyr.

Økonomisk ressursinnsats og årsverk

Tall i mill. kr	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr	Avvik i %	Årsverk 2020	Årsverk 2019	Ansatte 2020	Ansatte 2019
Driftsutgifter	35,3	37,0	-1,7	-4,6	28,3	28,5	41	42
Driftsinntekter	-21,9	-18,3	-3,6	19,7				
Netto	13,4	18,7	-5,3	-28,3				

Total ressursbruk innenfor sektoren var i 2020 på netto 13,4 mill. kr som er 5,3 mill. kr (28,3 %) lavere enn opprinnelig budsjett. Det er et stort avvik og skyldes flere forhold som har inntruffet på samme regnskapsåret.

Strømkostnadene på kommunens bygg og anlegg ble 1,1 mill. kr lavere enn budsjettet og vedlikeholdsutgiftene ble 1,2 mill. kr lavere enn budsjettet (utsatt vedlikehold). Driftstiltak ble også satt på vent for å holde kostnadene nede. Dette gjelder oppgradering av heis og ventilasjonsanlegg. Alle innsparingstiltak ble gjennomført som planlagt.

Det ble et spesielt år pga. koronapandemien og det ble tidlig klart at kommunen ville få store ekstrakostnader. Teknisk drift har også hatt store ekstrakostnader pga. pandemien. Innsatte vannmålere gjorde at kommunale avgifter ble redusert, lav strømpris, redusert vedlikehold samt ulike refusjoner gjorde at resultatet ble godt. Teknisk drift hadde et underforbruk i forhold til vedtatt budsjett på 1,8 mill. kr.

Nettoresultatet for drift av vann-, avløp- og feiertjenestene ble 1,9 mill. kr bedre enn forutsatt og det har medført at kommunen har fått nedbetalt store deler av de «negative» selvkostfondene.

Den totale bemanningen var i 2020 var 28,3 årsverk som er en netto nedgang på 0,2 årsverk fra 2019. Renholds- og vaktmestertjenesten er de største virksomhetene med til sammen nesten 11,2 årsverk. Det siste året har bemanningen blitt redusert på renhold.

Selvkostområder for vann, avløp og feiing

Vann- og avløpsområdet har blitt en stor virksomhet med samlede driftsinntekter på 11,4 mill. kr ekskl. mva. i 2020. Siste året har det vært investert begrensede midler i vann- og avløpstjenesten som ikke fører til noen stor økning i selvkostgrunnlaget. Det er vedtatt at vann- og avløpstjenestene samt feiertjenestene skal leveres til selvkost, dvs. at inntektene skal dekke utgiftene fullt ut.

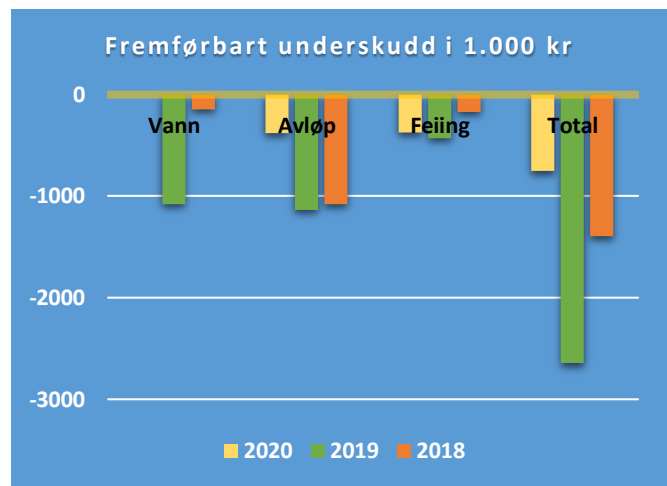
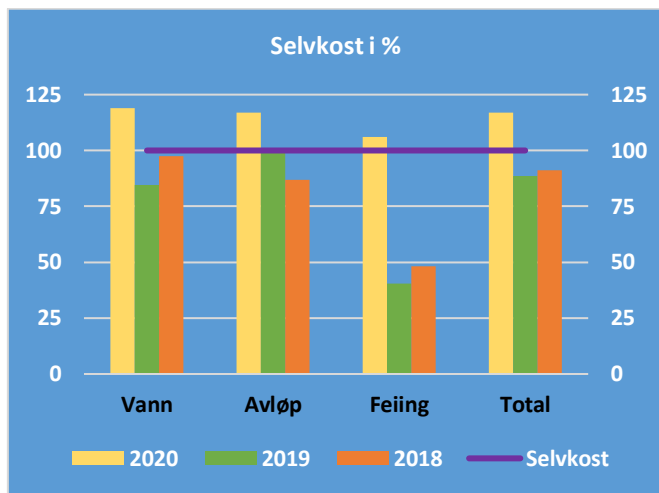
Inntektene har økt de senere årene som en følge av høyere gebyrer og at flere har blitt tilkoblet tjenestene. Kostnadene har vært høyere enn inntektene og kommunen har gjennom alle år subsidiert disse tjenestene. Det har ført til underdekning og at kommunen har måttet finansiere de manglende inntektene med andre bevilgninger.

Tabellen under viser resultat, dekningsgrad og fremførbart underskudd for henholdsvis vann, avløp og feiing.

2020	Vann	Avløp	Feiing	Totalt
Resultat	1 085 408	767 589	63 565	1 916 562
Finansiell dekningsgrad	118,8 %	116,7 %	105,8 %	116,7 %
Fremførbart underskudd 31.12	0	-378 678	-372 516	-751 194
Selvkostfond 31.12	0	0	0	0

Vann, avløp- og feiertjenesten gikk med overskudd på til sammen litt over 1,9 mill. kr i 2020. Alle tre tjenestene gikk med overskudd hvor vann- og feiertjenesten gikk med størst overskudd på nesten 1,1 mill. kr.

Figurene under viser finansiell dekningsgrad og fremførbart underskudd.

Finansiell dekningsgrad (gebyrinntekter i forhold til gebyrgrunnlaget) for vann var i 2020 på 118,8 %, avløp 116,7 % og feiing 105,8 %. Totalt fremførbart underskudd for disse tjenestene var pr 31.12.20 på kr 751.194,- hvorav kr 378.678,- gjelder avløp og kr 372.516,- gjelder feiing. Det er en stor reduksjon på over 1,9 mill. kr fra 2019. Resultatforbedringen er svært gledelig og kommer som en følge av lavt rentenivå, lavere (utsatt) vedlikehold og bruk av driftsmannskap på investeringsprosjekter samt lavere strømutgifter og flere nye abonnenter.

Vi har tro på at det totale fremførbare underskuddet vil synke ytterligere i 2021. Utgiftsnivået må vurderes kontinuerlig og arbeidet med å få nye abonnenter i de områdene hvor kommunene allerede har gjennomført grunnlagsinvesteringene må fortsette. Gebyrnivået må vurderes fortløpende og det må vurderes om det er spesielle avtaler som gir tjenestene lavere inntekter.

Kort om året som har gått

Byggesak, plan, oppmåling

For kart- og oppmålingsavdelingen var oppdragsmengden siste år nøyaktig likt foregående år. Avdelingen sørger for ajourhold og oppdatering av databaser opp mot Statens kartverk. Den kommunale innsynsløsningen er en populær tjeneste for brukerne våre, og vi vil fortsette å utvikle denne løsningen.

Plankontoret har bistått under det oppstartede arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel. Det er vedtatt noen nye endringer av eksisterende reguleringsplaner, i all hovedsak fritidsbebyggelse.

Det ble i 2020 gitt byggetillatelse for 19 fritidsboliger og 2 eneboliger. Til sammenligning ble det i 2019 gitt byggetillatelse for 12 fritidsboliger og 2 eneboliger.

Festeavgifter

Det ble gjennomført salg av 2 festetomter i kommunes hyttefelt i Øvlinglia i 2020.

Kommunal vaktordning

Ny organisering på plass fra 1. august, noe forsinket da det var vansker med å gjennomføre forhandlingsmøter grunnet koronapandemien. Vaktordningen er organisert som 5-delt dreierende ukesvakt.

Det var 57 utrykninger på vakt i 2020, oppdragene er i hovedsak fordelt på hendelser ved kommunale bygg og anlegg, og kommunalt vann- og avløpsansvar.

Miljøadministrasjon

Sommeren 2020 ble det tatt vannprøver av flere vassdrag i kommunen, dette for å kontrollere kvalitet og tilstand. Ellers mye normal drift så som hjorteviltforvaltning, svartelistearter, verneområdeforvaltning, motorferdselssaker

for å nevne noen eksempler. Det var noe trafikk av fredet rovvilt sommeren 2020, og flere runder med skadefelling på bjørn.

Det er kommunens ansvar å føre tilsyn med utslippstillatelser for spredt avløp. Det ble høsten 2020 gjennomført ca. 50 tilsyn. Situasjonen er stort sett bra, men det fremkommer også noen avvik. Tydal kommune mangler hjemmel for å ilegge et kontrollgebyr som skal dekke utgiftene for tilsyn og saksbehandling. Det er igangsatt arbeid med lokal forskrift om gebyrer for saksbehandling og kontroll etter forurensingsregelverket. Videre saksbehandling av tilsy-nene avventer politisk behandling av forskriften.

Renhold

Omfattende smitteverntiltak har preget arbeidshverdagen til de ansatte. Alle renholderne har gjennomgått ulike webinar i smitterenhold. 1 ansatt tok fagbrev i renholds-faget i året som gikk, nå gjenstår kun 1 fagprøve så har alle fast ansatte fagbrevet. Dette er veldig positivt, og arbeidsgiver legger til rette slik at dette skal kunne gjennomføres. Vikartilgangen er god noe som er positivt for området.

Vaktmester

Smitteverntiltak har preget arbeidshverdagen til de ansatte. Avdelingen har bistått i arbeidet med ulike tiltak på andre sektorer. De har hatt mønstringsplass i sokkelen på servicebygget og vært adskilt fra kommunalteknisk avd. siden mars 2020. Avdelingen har ansvaret for alle kommunale bygg, boliger og eiendommer. I tillegg utføres mange kjøre og flytteoppdrag for ulike kommunale sektorer.

Tjenestebygg, næringsbygg, boliger, bygg og anlegg.

Mange av kommunens tjenestebygg er gamle, har arealer som er vanskelig å utnytte og energikrevende med tanke på oppvarming. Det er et betydelig vedlikeholdsetterslep på mye av bygningsmassen. Vedlikeholdet prioriteres etter de midler som er til rådighet. Kommunen har vedtatt å selge boliger/leiligheter i Storekra. Det har vært liten etterspørsel etter boliger i Tydal og flere har ligget ute for salg lenge. Det ble besluttet å avvente utlysning av boligene i 2020. Det siste året har vi hatt mange boliger stående tomme, dette ser ikke ut til å endre seg. Det ble solgt ett næringsbygg i 2020, og det arbeides fortløpende med å avhende næringsbygg iht. til vedtatt plan.

Kjøkken og vaskeri

Året som har gått har vært spesielt. Omfattende smitteverntiltak har preget arbeidshverdagen til de ansatte. Kjøkkenpersonalet har ikke vært servert mat oppe på sykehjemmet. Dette arbeidet har blitt ivaretatt av sykehjemmets ansatte.

Tradisjonskost er populært ved sykehjemmet i Tydal, men beboerne er også blitt glad i mer «moderne» retter. Det ble solgt 3.585 middagsporsjoner til hjemmeboende. Avdelingen strekker seg langt for å imøtekomme ønsker og bestillinger. Alle ansatte på kjøkkenet har fagbrev. Vår kokkelærling skal ta fagbrevet etter jul 2021.

Veglys

Trøndelag fylkeskommune overtok fra 1. november driften av vegbelysningen langs fv.705 på strekningen Langmyråsen – Fossan, 137 lyspunkter. Vegbelysningen ble i periode juni-juli avstengt som ledd i innsparing, erfaringer tas med inn i årets avstengning. En del armaturer ble utskiftet til led-type, dette arbeidet vil fortsette.

Vegdrift

Etterjulsvinteren var veldig belastende mtp. vintervedlikehold, f.eks. 116 mm. nedbør i februar mot normalt 55 mm. I tillegg var middeltemperatur en god del høyere enn vanlig, noe som medførte mye strøing. Det ble ikke igangsatt noen grusing på kommunale veger da en fryktet overforbruk på vegbudsjettet. Førjulsvinteren kom og gikk med sønnavind og meget lite nedbør, dette reddet fjorårets vegbudsjett.

Vannverk og avløp

Ved inngangen til året var det en betydelig underdekning på selvkostområdene. Fokuset gjennom året har vært å få fondene i balanse ved å minimalisere vedlikeholdskostnadene, og tilknytte nye abonnenter. Det ble tilknyttet

hhv. 24 nye abonnenter på vann, og 22 på avløpsnettet siste år. Ved utgangen av året var situasjonen for selvkostfondene vesentlig forbedret. Så snart situasjonen tillater det bør overskudd avsettes til nødvendig vedlikehold av vann- og avløpsnettet.

UV-anleggene ved Græsli- og Hilmo vannverk ble ila. året skiftet ut etter nye krav fra Mattilsynet. Renseprosessen ved Stugudal renseanlegg er omlagt, og slammet leveres nå til Ecopro (IR) i Verdal.

Det ble ila. året igangsatt arbeid med revidering av forskriften for vann- og avløpsgebyrer, det tas sikte på å få denne politisk behandlet innværende år.

Brannvesen

Siste år forløp også uten de store hendelsene. Ulykker oppleves allikevel dramatisk for de som blir rammet, selv om hendelsene ikke er store i omfang. Siste år hadde tjenesten et år på det jamne med 12 utrykninger av ulike slag. I november ble det vedtatt en virksomhetsoverdragelse av brann- og redningstjenesten/ feiervesen til det interkommunale samarbeidet mellom Røros, Tydal, Holtålen og Os kommuner. Røros kommune blir vertskommune for samarbeidet

Feiervesen

2020 ble første år den nye lokale forskriften om feiing og tilsyn med fyringsanlegg og gebyr fikk virkning, dette utløste en god del arbeid med klagesaksbehandling. Gjennomgående tema i mange saker var bestemmelsen om årlig innkreving av gebyret uavhengig av tidspunkt for gjennomføring, hyppighet for feiing, og gebyrets størrelse. Feiing er som før et tjenestekjøp fra Røros kommune, og henvendelser om den praktiske gjennomføringen videreføres dit.

Fremtidige utfordringer

Byggesak, plan, oppmåling og miljø

Sårbarheten i saksbehandlerressursen samlet på avdelingen, og kanskje særlig mangel på ressurser til systematisk tilsyn i byggesaker, er utfordrende. Stopp i rullering av kommuneplanens areadel gjør at nye reguleringsplaner med påfølgende utbygginger kan forsinkes, og graden av dispensasjoner vil tilta. Arbeid med sektorplaner som har sammenheng med kpa. må utsettes ytterligere.

Teknisk drift

Drift- og vedlikeholdsmidler til kommunale bygg- og anlegg rekker ikke til for å opprettholde ønskelig, og forsvarlig standard. Arbeid med reduksjon/avhending av gammel uhensiktsmessig kommunal bygningsmasse må få enda sterkere fokus. De største utfordringene for teknisk drift fremover blir å løse driftsoppgavene innenfor vedtatte budsjettammer.

Det arbeides med service –og brukeravtaler, disse vil synliggjøre arbeidsoppgavene til driftspersonell på en bedre måte, og vise hva brukere må besørge selv.

Renhold og vaktmester har redusert bemanningen de siste årene og det blir viktig å være klar over hvilke oppgaver de skal utføre fremover.

IK – bygg brukes i noen grad i dag, dette vil utvides framover. IK – bygg/renholdsmodul skal innføres på renholdsavdelingen. Dette vil forenkle arbeidet med dokumentasjon samt arbeidsplanlegging.

Nye krav til heiser gjør at vi får store utgifter til oppgradering de neste årene. Vi har pr i dag 5 heiser i kommunale bygg, disse er rundt 30-35 år gamle.

Kommunalteknikk

Varslede klimautfordringer med hyppigere og større nedbørsmengder vil utfordre både kommunalt veg og avløpsnett. Sammenstilt med at nåværende ressurser til vegvedlikehold allerede er for små, fremstår dette utfordrende.

Etter at kommuneplanens arealdel er revidert, bør kommunalt vegansvar gjennomgå. Som for landet forøvrig har Tydal kommune stort vedlikeholdsetterslep på kommunalt vann- og avløpsnett. Økt behov for vedlikehold vil utfordre vann- og avløpsgebyrene også i Tydal. Så snart selvkostfondene tillater det bør overskudd avsettes til løpende vedlikehold.

Generelt for sektoren

Utfordringene for sektoren er mye de samme som ved siste korsveg. Snittalder hos arbeidstakere på flere avdelinger er relativt høy, dette vil medføre mye utskifting av mannskap og erfaringskompetanse over ganske kort tid. Det er innenfor enkelte fagfelt utfordrende å rekruttere kompetente søkere. Sårbarheten i saksbehandlerressurs er som før, en utfordring for sektoren.

De varslede klima- og miljøendringer vil utfordre også Tydal kommune sin infrastruktur, det blir viktig å ta med seg dette i måten en planlegger fremtiden på.

Investeringsregnskapet

Prosjekt	Regnskap 2020	Budsj (oppr) 2020	Avvik i kr
AV-utstyr	0	250 000	0
Asfaltering m.m.	1 139 473	1 475 000	-335 527
UV-anlegg Græsli og Hilmo	402 547	400 000	2 547
Vanntank Hilmo	0	150 000	-150 000
Vannledning Rotvoldlia - PV3 Stugudal	148 932	150 000	-1 068
Nye abonnenter vann	195 749	200 000	-4 251
Nye abonnenter avløp	197 593	200 000	-2 407
Forprosjekt omsorgs- helse- og adm. bygg	88 125	750 000	-661 875
Kommunale bygg driftskontroll	146 140	150 000	-3 860
Salg av kommunal eiendom	119 702	0	119 702
Utbyggingsavtale Sagveien boligområde	156 558	0	156 558

AV-utstyr

Prosjektet ble utsatt grunnet koronapandemien og det har ikke påløpt utgifter i 2020. Utgiftene vil delvis komme i 2021 og antageligvis senere.

Asfaltering

Arealene ved rådhusene og kulturhuset fikk ny asfalt, det ble også etablert adgang rundet kulturhuset. Graveskader på gang- og sykkelvegen i sentrum ifm. sentrumsprosjekt ble utbedret. Refusjon fra Tensio, asfalt billigere enn antatt.

Forstudie/prosjekt omsorgsboliger m.m.

Arbeidet som er gjort på prosjektet har medført beskjedne utgifter i 2020. Prosjektet videreføres i 2021.

Kommunale bygg driftskontroll

Det ble byttet kortlesere til adgangskontrollen ved helsesenteret og sykehjemmet da våre kortlesere ikke produseres lenger.

Salg av kommunal eiendom 2020

Det ble solgt 1 næringsbygg og 2 hyttetomter med en total brutto salgsinntekt på kr 450.000,-. Inntektsmålet ble justert ned i revidert budsjett. Kommunens kostnader forbundet med salget utgjorde kr 119.702,-.

Vann- og avløp

Nye Uv-anlegg Gressli og Hilmo:

Nye anlegg som tilfredsstiller Mattilsynet sine oppdaterte krav ble etablert i 1. året. Prosjektet ble avsluttet på tampen av året.

Vanntank Hilmo:

Etter vurdering ble ikke prosjekt igangsatt, teknisk løsning må utredes videre.

Hovedledning Rotvoldlia:

160 mm. gravitasjonsledning etablert mellom Rotvoldlia høydebasseng og pumpestasjon i Rotvoldlivegen, dette medfører at vi etter hvert kan legge ned 3 trykkøkningsstasjoner.

Tilknytning nye abonnenter vann:

Det ble tilknyttet 24 nye abonnenter i 2020

Tilknytning nye abonnenter avløp:

Det ble tilknyttet 22 nye abonnenter i 2020